

RAPORT-ANALIZË

MBI VEPRIMTARINË E KONTROLLIT TË LARTË TË SHTETIT PËR VITIN 2011

I nderuar Z. Kryetar,
Të nderuar gazetarë e të ftuar,
Të nderuar kolegë,

Pas kryerjes së analizave në nivel departamenti dhe drejtorie, jemi mbledhur sot për të analizur veprimtarinë njëvjeçare të punës në nivel institucioni.

Që në fillim, më duhet të theksoj se, problematika që do të parashtrij në këtë analizë, është rezultante e të gjitha të dhënave dokumentare dhe fakteve të konstatuara e të evidentuara në dokumentacionin përkatës të hartuar, miratuar e të plotësuar gjatë vitit 2011, madje të publikuar në buletinet periodike 3-mujore.

Siç e dini, baza legjislative për institucionin tonë janë *Kushtetuta e RSH*, respektivisht, pjesa e katërmbëdhjetë, nenet 162-165, dhe Ligji nr. 8270, datë 23.12.1997 “Për Kontrollin e Lartë të Shtetit”, ndryshuar me ligjin nr. 8599, datë 01.06.2000.

Krahas tyre dhe ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, veprimtaria jonë është zhvilluar bazuar në standardet ndërkombëtare të kontrollit dhe në kërkesat e përcaktuara në:

- Rregulloren e brëndshme të organizimit dhe funksionimit të institucionit;
- Standardet e kontrollit të KLSH;
- Kodin Etik;
- Dokumentet dhe formularët standardë të kontrollit;
- Metodikat e ndryshme dhe manualët e kontrollit financiar e të performancës;
- Planin e Zhvillimit Strategjik për periudhën 2009–2012; si dhe në urdhërat dhe vendimet e ndryshme të nxjerra nga titullari i institucionit.

Vlen të theksohet se, në zbatim të nenit 164 të Kushtetutës dhe nenit 18 të ligjit organik të KLSH, kemi përgatitur dhe paraqitur në afat për shqyrtim në Kuvend raportet “Mbi veprimtarinë e Kontrollit të Lartë të Shtetit për vitin 2010” dhe “Për zbatimin e buxhetit të shtetit të vitit 2010”.

Referuar objektivave të përcaktuara në Planin e Zhvillimit Strategjik të KLSH^{së} për vitin 2011, nivelit të realizimit të treguesve të parashikuar në programin e veprimtarisë të institucionit për këtë vit, si dhe detyrave të ndryshme të përcaktuara në programet e veçanta të miratuara gjatë vitit 2011, rezulton se, ato janë përmbushur dhe realizuar relativisht mirë.

Në veprimtarinë kontrolluese, e cila është veprimtaria kryesore e institucionit, i jemi përmbajtur respektimit të përcaktimeve kushtetuese dhe ligjore, si kontrollit të:

- veprimtarisë ekonomike dhe financiare të institucioneve e të personave të tjerë juridikë shtetërorë;
- përdorimit dhe mbrojtjes së fondeve shtetërore nga organet e pushtetit qëndror dhe vendor;
- veprimtarisë ekonomike të personave juridikë, në të cilët shteti ka më shumë se gjysmën e pjesëve ose të aksioneve, ose kur huatë, kreditë dhe detyrimet e tyre garantojnë nga shteti;
- përdorimit të fondeve që u janë dhënë nga buxheti i shtetit partive politike dhe shoqatave;
- subjekteve të tjera të përcaktuara me ligje të veçanta;
- Gjithashtu, është realizuar mbikëqyrja e veprimtarisë së institucioneve të auditimit të brendshëm shtetëror.

Sa më sipër, në kontrollet mbi çështjet e rregullshmërisë, të administrimit financiar dhe vlerësues, të realizuara gjatë vitit 2011, kemi bërë të mundur mbulimin e një pjese të mirë të veprimtarisë ekonomiko-financiare të institucioneve qendrore dhe atyre në nivel vendor që administrojnë dhe përdorojnë fonde publike, po ashtu edhe të mjaft subjekteve të tjerë publikë, përfshirë shoqëritë anonime, projektet apo investimet me financime të huaja etj. Këto kontrolle janë kryer në përputhje me legjislacionin që rregullon veprimtarinë e KLSH-së dhe të subjekteve objekt kontrolli, si dhe në standardet ndërkombëtare të kontrollit dhe ato të KLSH.

Theksojmë se, për vitin 2011, përvetësimi dhe zbatimi me rigorozitet i kërkesave të dispozitave ligjore, njëkohësisht dhe standardeve të kontrollit, kanë qenë ndër prioritetet e institucionit, gjë që ka bërë të mundur prodhimin e materialeve cilësorë, gjykuar në këndvështrimin e përmbajtjes së masave rekomanduese dhe të nivelit të shpërblimit të dëmeve ekonomike të konstatuara dhe evidentuara. Për çdo kontroll të ushtruar dhe përfunduar, krahas përpunimit, vlerësimit të të dhënave dhe nxjerrjes së përfundimeve, janë përcaktuar dhe detyrat për të ardhmen, si dhe përgjegjësitë individuale e institucionale.

Aspekt i rëndësishëm i veprimtarisë së institucionit, gjatë vitit 2011, ka qenë kontributi i dhënë në ndërgjegjësimin e punonjësve që administrojnë pronën dhe fondet publike, për të zbatuar kërkesat e përcaktuara në dispozitat ligjore në fuqi, gjithashtu, sugjerimet apo propozimet e paraqitura për përmirësimin apo ndryshimin e disa akteve ligjore apo nënligjore që lidhen me administrimin, zhvillimin e sistemeve të kontrollit, vlerësimin e veprimtarisë të auditimit të brendshëm etj.

Në këtë analizë, krahas raportimit për veprimtarinë kontrolluese, do të trajtojmë dhe punën e përpjekjet e bëra në zhvillimin e kapaciteteve njerëzore dhe materiale, në metodologjinë e kontrollit dhe teknologjinë e

informacionit, në administrimin dhe përdorimin e fondeve buxhetore të miratuara nga Kuvendi për institucionin tone, në drejtim të marrdhënieve me subjektet objekt kontrolli, me publikun dhe median etj.

Në nivel institucional, treguesit kryesorë nëpërmjet të cilëve matet realizimi i objektivave dhe detyrave të vitit 2011, i kemi grupuar në dy kategori, procesi kontrollues si procesi parësor i institucionit dhe procesi i shërbimeve mbështetëse të kontrollit.

I. Veprimtaria kontrolluese përfshirë kontrollin për zbatimin e masave të rekomanduara.

I.1 Programimi i kontrolleve dhe realizimi i tij

Për vitin 2011, veprimtaria kontrolluese e KLSH^{se} është bazuar në programin e kontrolleve të parashikuara për këtë vit. Në programimin e subjekteve dhe tematikave të kontrollit, që në fazën e studimit dhe planifikimit, KLSH i ka dhënë prioritet ushtrimit të kontrollit në ato subjekte për të cilët ka detyrim kushtetues dhe ligjor dhe që përdorojnë fonde të buxhetit të shtetit në vlera të mëdha apo subjekte që kanë shkallë të lartë materialiteti dhe që rrit riskun.

Strategjia e planifikimit të kontrolleve, përfshin një set dokumentesh, ku përfshihen dhe një sërë kriteresh, ndër të cilët përmendim:

- Rëndësinë që kanë subjektet dhe çështjet që duhen kontrolluar.
- Rezultatet përfundimtarë të kontrolleve të mëparshëm.
- Vlerësimin e materialitetit dhe të riskut.
- Rekomandimet e dërguara subjekteve të kontrolluar dhe nivelin e zbatimit të tyre.
- Mjetet financiare, bazën materiale dhe burimet njerëzore.
- Faktorë të tjerë, përfshirë informacione dhe të dhëna që sigurohen nga jashtë institucionit etj.

Procesi për strategjinë e planifikimit të kontrolleve, karakterizohet nga një punë profesionale dhe voluminoze, duke filluar nga grumbullimi dhe përzgjedhja e materialeve dhe të dhënave, konsultimet brenda për brenda departamentit dhe më pas në shkallë institucioni, madje duke konsideruar dhe auditimet që parashikojnë të ushtrojnë strukturat e auditimit të brendshëm, për të shmangur mbivendosjet e kontrolleve.

Lidhur me tematikën e kontrolleve, ato janë hartuar pas grumbullimit dhe shqyrtimit të të gjitha të dhënave dhe informacioneve për subjektet objekt kontrolli, duke patur parasysh dhe kërkesat e përcaktuara në aktet e miratuara nga titullari i institucionit, dhe më konkretisht: - standardet e kontrollit të KLSH, rregulloren e brendshme të organizimit dhe funksionimit, dokumentet standard të kontrollit dhe ndonjë tjetër.

Kurse, përsa i përket programimit të detyrave të kontrollit si hapi i parë dhe i rëndësishëm në procesin e kontrollit, pasqyrojmë se, ato janë hartuar dhe zhvilluar subjekt për subjekt, duke u pasuruar me çështje dhe nënçështje objekt kontrolli. Si rregull, programet e kontrollit hartohen nga

kontrollorët e grupit të kontrollit me përgjegjësin e grupit, dhe më pas vlerësohen nga Kryekontrollori dhe Drejtori i Departamentit. Tërë ky proces është karakterizuar nga kërkesa të tilla si: - njohja paraprake e natyrës së subjektit që i nënshtrohet kontrollit (mbledhja dhe analiza e fakteve dhe e të dhënave të mjaftueshme për të arritur konkluzione të besueshme dhe të vlefshme); njohja me legjislacionin mbi të cilin operon dhe realizon veprimtarinë subjekti; përcaktimi i saktë në program i drejtimeve dhe çështjeve kryesore që mbulon procesi i kontrollit; vlerësimi i riskut dhe materialitetit, etj.

Më pas, vijohet me *procesin e zhvillimit të kontrollit*, i cili ka rëndësi parësore. Në këtë proces, vëmendja përqëndrohet në kryerjen e kontrollit me cilësi të lartë, në rrugë ekonomike dhe efektive, si dhe në kohën e duhur. Dokumentet e punës së kontrollit janë pjesë thelbësore e procesit të kontrollit. Në këtë kontekst, gjatë kontrollit kujdes i veçantë i është kushtuar përputhjes së veprimtarisë së subjektit të kontrolluar me dispozitat ligjore, udhëzimet dhe rregulloret, shqyrtimit të dokumenteve të punës, evidentimit të problematikës së kontrolluar e të rezultuar, si dhe evidencës së zbulimeve gjatë kontrollit. Këto kanë qenë dhe janë instrumentët kryesorë që shprehin vlerësime për efektivitetin e kontrollit dhe matës pune për secilin grup pune apo kontrollor që operon në kontroll. Gjithashtu, procesi i zhvillimit të kontrollit, është parë dhe trajtuar i lidhur ngushtë me fazën e përgatitjes së dokumentacionit të evidentuar gjatë zhvillimit të kontrollit, sidomos të raporteve përfundimtarë të kontrolleve e të masave rekomanduese për përmirësimin e gjëndjes. Shtoj se, transparenca dhe metoda e ballafaqimit mes kontrollorit dhe personave përgjegjës; objektiviteti dhe paanësia në vlerësim; si dhe matura e përgjegjësia kolegjiale e grupeve të kontrollit për propozimin e masave, kanë qenë momente shumë rëndësishme të procesit të zhvillimit të kontrollit.

1.2 Llojet e kontrolleve dhe struktura e subjekteve të kontrolluar

Detyrat e programuara të kontrollit për vitin 2011 në numër, janë realizuar dhe tejkaluara. Nga 150 kontrole të planifikuara për evadim, janë përfunduar dhe evaduar gjithsej 152 kontrole, nga të cilat:

- Kontrole të ligjshmërisë, rregullshmërisë e vlerësues.....	74
- Kontrole të ligjshmërinë dhe rregullshmërinë.....	57
- Auditime financiare.....	9
- Auditim pilot, çertifikim të llogarive.....	1
- Auditime performance	2
- Kontrole vlerësues	4
- Kontrole tematikë.....	5

Ndonëse në numër kontrollet janë realizuar dhe tejkaluara, në strukturë ato nuk janë realizuar sipas programit të veprimtarisë të miratuar në fillim të vitit 2011. Më konkretisht, auditimet financiare nga 15 të programuara,

nga të cilat 2 kontrole për certifikimin e llogarive, janë realizuar 10; po kështu auditimet e performancës nga 5 të programuar janë realizuar vetëm 2. Vlen të theksohet se, mosrealizimi i detyrave të programuara për auditimet financiare dhe të performancës është njëra anë, ana tjetër dhe më e rëndësishmja është cilësia e përgatitjes së tyre konformë kërkesave të përcaktuara në manualët e këtyre dy auditiveve. Për këtë mbetet shumë për të bërë, por rezultatet e dëshiruara mund të arrihen vetëm me kapacitetet e mjaftueshme njerëzore dhe të mirëtrajnuar.

Sipas natyrës së subjekteve të kontrolluar rezultojnë:

- Ministri dhe institucione qendrore.....	39
- Institucione të administratës së qeverisjes vendore dhe njësi të tjera në nivel vendor.....	62
- Drejtori dhe degë të tatimtaksave e të doganave.....	17
- Institucione financiare dhe shoqëri anonime.....	16
- Njësi dhe projekte me financime të huaja.....	9
- Subjekte të mbrojtjes së mjedisit.....	4
- Subjekte të administrimit dhe regjistrimit të pronës	5

I.3 Gjetjet kryesore sipas fushave apo sektorëve dhe departamenteve të kontrollit.

Në përfundim të kontroleve të ushtruar gjatë vitit 2011, kontrollorët kanë **zbuluar parregullsi dhe shkelje financiare, në të ardhurat dhe në shpenzimet e kryera, me dëm efektiv të përgjithshëm në shumën totale prej 7,027,566 mijë lekë.** Nga kjo vlerë dëmi, **kemi rekomanduar shpërblimin e tij në masën 100%.**

Ky dëm efektiv i përket veprimtarisë ekonomiko-financiare të ushtruar në periudhën kohore 2008-2011, periudhë e cila është cilësuar në programet respektive të kontrollit të çdo subjekti të kontrolluar.

A. Sipas fushave dhe sektorëve ku janë konstatuar dhe evidentuar dëmet ekonomike, rezultojnë:

A.1 Në fushën e shitjes dhe dhënies me qira të pasurisë shtetërore, në vlerën	352,232 mijë lekë;
A.2 Në fushën e prokurimeve publike, në vlerën	210,324 mijë lekë;
A.3 Në sektorin doganor, në vlerën	184,104 mijë lekë;
A.4 Në fushën e shpërblimeve, në vlerën.....	149,359 mijë lekë;
A.5 Në fushën e urbanistikës, në vlerën	87,663 mijë lekë;
A.6 Në sektorin e tatimtaksave, në vlerën	49,052 mijë lekë;
A.7 Në fushën e sistemit të pagave, në vlerën.....	36,614 mijë lekë;
A.8 Në fushën e shpenzimeve operative, në vlerën	25,087 mijë lekë;
A.9 Mungesë materiale në shumën	55 mijë lekë;
A.10 Në fusha dhe sektorë të tjerë, në vlerën e përgjithshme prej.....	5,933,076 mijë lekë.

Në këtë zë, peshën kryesore e zenë dëmet e evidentuara në Operatorin e Sistemit të Trasmimit të Energjisë Sh.a. Tiranë në vlerën 1,924,209

mijë lekë (moslikujdim i shërbimit të kryer për transmetimin e energjisë elektrike për periudhën nga privatizimi i OSSH deri më 15.12.2010) dhe në Albpetrol sh.a. Fier në vlerën 3,936,800 mijë lekë (shkaktuar nga moslikujdimi i detyrimeve prej 3,578,689 mijë lekë të rrjedhura nga furnizimi me naftë bruto, gaz natyror dhe hollues deri më datë 31.12.2010 nga kompania ARMO sha.a (ARMO Oil) dhe 358,108 nga moslikujdimi në afat i faturave të shitjes së naftës po nga kjo kompani), pra gjithsej 5,860,898 mijë lekë.

B. Sipas departamenteve të kontrollit, vlera e shkeljeve financiare me dëm ekonomik paraqitet, si më poshtë:

1. Departamenti i Kontrollit të Investimeve dhe Projekteve me Financime të Huaja, Shoqërive Publike e Mbrojtjes së Mjedisit..6,094,587 mijë lekë;
2. Departamenti i Kontrollit të Buxhetit Qëndror, të Institucioneve të Administratës së Lartë Publike dhe Mbikëqyrjes së Auditimit të Brendshëm.....420,478 mijë lekë;
3. Departamenti i Kontrollit të Buxhetit të Pushtetit Vendor, Administrimit dhe Privatizimit të Pronës Publike.....327,227 mijë lekë;
4. Departamenti i Kontrollit të të Ardhurave të Buxhetit të Shtetit .....185,274 mijë lekë.

Në mënyrë të detajuar, sipas emërimit të subjektit ku janë evidentuar dëmet ekonomike, zërave të tyre (në të ardhurat dhe shpenzimet), si dhe vlerave respektive për çdo zë dhe subjekt paraqiten në pasqyrën bashkëlidhur këtij raporti.

Në mënyrë të detajuar për punën kontrolluese të kryer, rezultatet e veprimtarisë kontrolluese, problematikat e konstatuara dhe llojet e zërave apo subjekteve ku janë konstatuar të meta dhe mangasi, madje shkelje dhe me dëm ekonomik, si dhe masat rekomanduese dhe zbatimin e tyre do të marrin fjalën drejtuesit e departamenteve përkatëse.

I.4 Rekomandimet e bëra dhe zbatimi i tyre.

Bazuar në ligjin nr. 8270, datë 23.12.1997 “Për Kontrollin e Lartë të Shtetit”, ndryshuar me ligjin nr. 8599, datë 01.06.2000, KLSH, për të gjitha të metat, parregullsitë dhe shkeljet e ndryshme të ligjshmërisë dhe ato financiare me pasojë dëm ekonomik, të konstatuara gjatë vitit 2011 dhe të pasqyruara në raportet respektive të kontrolleve të këtij viti; u ka dërguar zyrtarisht subjekteve të kontrolluar raportet përfundimtarë të kontrolleve së bashku me rekomandimet për përmirësimin e gjendjes. Njëkohësisht me to, janë njoftuar edhe institucionet qendrore eprore, në disa raste edhe organet më të larta shtetërore.

Krahas sigurimit të cilësisë në procesin kontrollues dhe përmirësimit cilësor të përmbajtjes të materialeve të kontrollit, objektiv prioritar i yni ka qenë *ndjekja e zbatimit të masave të rekomanduara*. Cilësoj se, rekomandimet e bëra për përmirësimin e gjendjes dhe ndjekja e realizimit të tyre përbëjnë objektivin themelor të veprimtarisë së KLSH.

Detyrat (masat) e rekomanduara kanë qenë të karakterit organizativ, të propozimeve për ndryshime apo përmirësim të akteve ligjore e nënligjore në fuqi, të zhdëmtimit, masa administrative dhe disiplinore.

Për të përmbushur objektivin e parashikuar për vitin 2011 në drejtim të realizimit të masave të rekomanduara, kemi parashikuar dhe zbatuar një sërë masash, duke filluar nga puna për kthimin e përgjigjeve nga subjektet objekt kontrolli, rritja e kërkesës së llogarisë ndaj punonjësve të institucionit të ngarkuar me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të tyre dhe deri në rikontrollin e zbatimit të detyrave të lëna në kontrollin e mëparshëm në vetë subjektet e kontrolluar. Krahas detyrimit ligjor të kontrolluar për kthimin e përgjigjeve për masat e marra brenda 20 ditëve nga marrja e tyre, KLSH në të gjitha programet e kontrollit ka parashikuar ***“rikontrollin e detyrave të lëna”***. Përveç kësaj, brenda numrit të kontroleve të përvitshme, kemi përcaktuar që në fillim dhe në fund të vitit, çdo departament kontrolli me programe pune të veçanta të ushtrorë kontrole për zbatimin e detyrave të lëna.

Vlen të theksohet se, në drejtim të rritjes së nivelit të zbatimit të masave përmirësuese të rekomanduara nga KLSH, ka ndikuar ndjeshëm Urdhëri i Kryeministrit nr.70, datë 18.4.2006 “Për masat në zbatim të rekomandimeve të Kontrollit të Lartë të Shtetit, Auditit të Brendshëm dhe Departamentit të Kontrollit të Brendshëm Administrativ e Antikorrupsion në Këshillin e Ministrave, në institucionet në varësi të Kryeministrit e të Ministrive”

Nga 147 kontrole (152 gjithsej minus 5 kontrole tematikë), të evaduar gjatë vitit 2011, është ushtruar kontroll me objekt verifikimin e zbatimit të masave të rekomanduara në 136 prej tyre, ose në masën mbi 92.5%.

Gjatë vitit 2011, është konstatuar se për lloje të ndryshme rekomandimesh, niveli i zbatimit të këtij Urdhëri ka qenë i ndryshëm.

Më konkretisht, niveli i realizimit të masave të rekomanduara për vitin 2011, sipas llojit të masave të rekomanduara, paraqitet:

1. Masat me karakter organizativ:

Nga 1605 masa të rekomanduara gjithsej janë zbatuar plotësisht 1093 prej tyre, pjesërisht 15, janë në proces 184, nuk janë zbatuar 278 masa, ndërkohë që 35 nuk janë verifikuar nga ana e jonë, pra përqindja e realizimit rezulton në masën 69% (1108:1605).

Në krahasim me një vit më parë (2010), ndonëse numri i masave të rekomanduara është rritur me 80 rekomandime (1605-1525), niveli i realizimit ka pësuar rënie. Kështu, nga 82.3% niveli i realizimit të rezultuar në vitin 2010 (1256:1525), në vitin analizues 2011 ky nivel ka rezultuar në masën 69%, pra me një diferencë në ulje prej 13.3 pikë përqindje.

Institucionet për të cilat aplikohet Urdhëri i Kryeministrit nr. 70, datë 18.4.2006 dhe që kanë nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre rekomandimeve janë: Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve

me 4 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 8, Drejtoria e Përgjithshme e Peshkimit me 8 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 14, Ministria e Bujqësisë, Ushqimit dhe Mbrojtjes së Konsumatorit me 3 masa organizative të pazbatuara nga 11, Qendra Spitalore Universitare Nënë Tereza me 2 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 11, Ministria e Financave me 2 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 4 etj.

2. Masat për shpërblimin e dëmit ekonomik:

Nga vlera e përgjithshme e dëmit ekonomik prej 7 miliardë e 27 milionë lekë rekomanduar për shpërblimin e dëmit të evidentuar, *deri në fund të vitit 2011 janë nxjerrë urdhërat përkatës për shpërblimin e dëmit dhe janë në proces arkëtimi rreth 667 milionë lekë, ose në masën 9.5% të vlerës gjithsej të rekomanduar për shpërblimin e dëmit.*

Peshën kryesore në mosarkëtimin vlerave të dëmit ekonomik të shkaktuar e kanë Albpetrol sh.a me një dëm të konstatuar në vlerën 3 miliard e 937 milion lekë dhe OST Energji Tiranë me 1 miliard e 924 milion lekë, në total me 5 miliard e 924 milion lekë.

Ndonëse në krahasim me vitin 2010, vlera për shpërblimin e dëmit është disa herë më madhe përkatësisht në vlerë 5 miliardë e 413 milionë lekë (7,027 milionë lekë – 1,614 milionë lekë), niveli i realizimit të shpërblimit të dëmit rezulton disa herë më e vogël, më konkretisht nga rreth 49% (787:1,614) të rezultuar në vitin 2010 në 9.5% në vitin 2011. Edhe nga krahasimi i vlerave absolute të raportuara për shpërblimin e dëmit në vitin 2010 përkatësisht 787 milionë lekë, kundrejt 667 milionë lekë në vitin 2011, rezulton se në vitin 2010 janë dëmshpërblyer 120 milionë lekë më tepër.

3. Masat administrative dhe disiplinore:

Bazuar në përcaktimet në ligjin organik të KLSH^{se} me ndryshime, ligjin nr. 8549, datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit civil”, në “Kodin e punës”, ligjin për prokurimin publik, për urbanistikën, për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit, për kontabilitetin etj., për parregullsitë dhe shkeljet e ndryshme të konstatuara me apo pa dëm ekonomik, KLSH u ka rekomanduar subjekteve të kontrolluar dhe organeve respektive të emërtesës, shqyrtimin dhe marrjen e masave administrative dhe disiplinore ndaj punonjësve shkaktarë përgjegjës. *Nga 720 masa të rekomanduara gjithsej janë zbatuar 536 prej tyre, ose në masën 74.4%.*

Në krahasim me një vit më parë (2010), numri i masave të rekomanduara është ulur 127 masa rekomanduese (720-847), gjithashtu niveli i realizimit ka pësuar rënie. Kështu, nga 80.8% niveli i realizimit të rezultuar në vitin 2010 (685:847), në vitin analizues 2011 ky nivel ka rezultuar në masën 74.4%, pra me një diferencë në ulje prej 6.4 pikë përqindje.

Institucionet për të cilat aplikohet Urdhëri i Kryeministrit nr.70, datë 18.4.2006 dhe që kanë nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre

rekomandimeve janë: Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve me 4 rekomandime të tilla të pazbatuara nga 13, Fondi Shqiptar i Zhvillimit 0 të pazbatuara nga 17, Drejtoria Rajonale Tatimore Elbasan 0 nga 10, Dega e Doganës Qafë Thanë 0 nga 10, Dega e Doganës Durrës 0 nga 9 etj.

4. Propozimet për ndryshime apo përmirësime ligjore

Gjatë ushtrimit të veprimtarise kontrolluese në vitin 2011, *KLSH ka përgatitur dhe dërguar në strukturat respektive 45 propozime (1 propozim i korrespondon 1 akti) për ndryshim apo përmirësim të dispozitave ligjore në fuqi. Nga totali i propozimeve të rekomanduara, janë zbatuar plotësisht 22 prej tyre, 13 janë në proces zbatimi, 9 rezultojnë të pazbatuara, kurse 1 propozim nuk është verifikuar.*

Duke i klasifikuar propozimet për ndryshime dhe përmirësime ligjore sipas institucioneve të ngarkuar me përgatitjen dhe paraqitjen e tyre, si dhe ecurinë e zbatimit deri në fund të vitit 2011, rezulton:

Nr.	SUBJEKTI	Propozuar	Zbatuar	Në proces	Pa zbatuar	Papërgjigje
1.	MTKRS Tiranë	3	-	-	3	-
2.	Drejtoria e Përgjithshme e Peshkimit	3	1	-	2	-
3.	Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave të Shtetit	1	-	-	1	-
4.	Ministria e Brëndshme	1	1	-	-	-
5.	Zyra e Administrimit të Buxhetit Gjyqësor	2	2	-	-	-
6.	Banka e Shqipërisë	3	3	-	-	-
7.	QSUT “Nënë Tereza”	1	1	-	-	-
8.	Instituti të Përndjekurve Politikë	3	-	3	-	-
9.	MF (për borxhin publik)	3	2	-	1	-
10.	Ministria e Financave	3	1	2	-	-
11.	Drejtoria e Përgjithshme e Pyjeve dhe Kullotave	3	3	-	-	-
12.	DP e ISKSH	2	-	2	-	-
13.	MPÇSSHB	1	1	-	-	-
14.	Instituti i Monumenteve të Kulturës	3	3	-	-	-
15.	Bashkia Shkodër	1	1	-	-	-
16.	Ajencia Rajonale e Mjedisit, Qarku Durrës	2	2	-	-	-
17.	Autoriteti Portual Durrës	2	-	2	-	-
18.	KESH sh.a. Tiranë	1	-	-	1	-
19.	Ministria Shëndetësisë	1	-	1	-	-
20.	Enti Kombëtar i	1	-	1	-	-

	Banesave					
21.	Agjencia Rajonale e Mjedisit, Qarku Tiranë	2	1	1	-	-
22.	Drejtoria e Shërbimit Trupit Diplomatik	1	-	1	-	-
23.	DP e Doganave	1	-	-	-	1
24.	DP e Tatimeve	1	-	-	1	-
	GJITHSEJ:	45	22	13	9	1

Institucionet që kanë nivelin më të ulët të zbatimit të këtyre rekomandimeve janë: Ministria e Turizmit, Kulturës, Rinisë dhe Sporteve dhe Drejtoria e Përgjithshme e Peshkimit me nga 3 rekomandime të pazbatuara, Drejtoria e Përgjithshme e Rezervave të Shtetit dhe Ministria e Brendshme me nga 1 rekomandim të pazbatuar.

Krahas përgjegjësive të institucioneve të kontrolluara për moszbatimin e rekomandimeve të KLSH të cituar më sipër, përgjegjësi kanë edhe punonjësit e departamenteve të kontrollit, kryekontrollorët, drejtorët e departamenteve të kontrollit deri te Drejtori i Përgjithshëm, të cilët nuk i kanë ndjekur me përgjegjshmëri dhe këmba këmbës zbatimin e rekomandimeve dërguar subjekteve të kontrolluar. Jo për justifikim, por është fakt se mangësitë e punës në ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të dërguar nga KLSH, lidhen dhe me gjendjen e pasivitetit dhe të pritshmërisë të një pjese të konsiderueshme të punonjësve të KLSH me mbarimin e mandatit të ish Kryetarit të KLSH në fund të muajit tetor 2011.

II. MBIKËQYRJA E AUDITIMIT TË BRENDSHËM

Drejtim tjetër i rëndësishëm i veprimtarisë së KLSH për vitin 2011 ka qenë vlerësimi i funksionimit të auditimit të brendshëm, parë edhe në kontekstin e zbatimit të detyrimit ligjor dhe të standarteve të auditimit.

Në zbatim të detyrimeve që rrjedhin nga neni 7 i Ligjit Organik të Kontrollit të Lartë të Shtetit, gjatë vitit analizues kemi ushtruar:

- *Mbikëqyrje e funksionimit të auditimit të brendshëm* në 17 subjekte në nivel qendror si: Ministri, Universitete shtetërore, Drejtori të Përgjithshme, Institute etj., dhe

- *Vlerësimin e mjedisit të kontrollit të brendshëm* në 7 institucione qendrore.

Ky proces vlerësimesh dhe mbikëqyrje, arritjet dhe dobësitë apo shkeljet ligjore të vërejtura në organizimin dhe funksionin e shërbimit të auditimit të brendshëm publik, janë pasqyruar në Raportet Përfundimtare të Kontrollit që u janë përcjellë së bashku me rekomandimet përmirësuese përkatëse subjekteve të audituara.

Ndër arritjet dhe progresin e bërë në auditimin e brendshëm: nënvizojmë harmonizimin e kuadrit ligjor me praktikën më të mira dhe standardet

profesionale te Institutit te Audituesve te Brendshëm (IIA Florida), e reflektuar kjo në:

- bashkërendimin e përgjithshëm të veprimtarisë së auditimit të brendshëm;
- ngritjen dhe zbatimin e auditimit të brendshëm në sektorin publik;
- miratimin e politikave, manualeve, metodave, procedurave, udhëzimeve, të tilla si:
- Ligjin nr. 9720, datë 23.04.2007 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik“, ndryshuar me ligjin nr. 10138, datë 16.09.2010,
- Vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 640, datë 11.06.2009 “Për miratimin e Letër Politikave të KBFP dhe planit të veprimit” dhe nr. 806 datë 6.12.2006 “Për miratimin e metodologjisë së auditimit financiar”,
- Manualin e Auditimit të Brendshëm në sektorin publik, miratuar me Urdhrin nr. 69, datë 29.09.2010 të Ministrit të Financave,
- dhe trajnimin e vijueshëm dhe edukimin e përditësuar të njohurive, etj.

Megjithatë, nga kontrollet e kryera janë konstatuar dhe mangësi, të meta dhe shkelje në rregullimin dhe eficensën e shërbimit të auditimit të brendshëm publik, të cilat u janë bbrë prezenta drejtuesve të subjektevet të kontrolluar. Ndër shkeljet kryesore apo më tipike paraqesim:

a) Në disa subjekte publike nuk janë ngritur njësitë e auditimit, kjo për shkak të indiferentizmit, paqartësive dhe mungesës së kriterëve rigorozë detyruese, mbi ngritjen e këtij shërbimi të dhënies së sigurisë publike. Për këtë KLSH i ka rekomanduar Ministrisë së Financave që “të përcaktohen me një akt të veçantë ligjor kriteret e detyrueshme për themelimin e strukturave audituese në entitetet e sektorit publik”. Në zbatim të këtij rekomandimi, MF ka përgatitur Projekt-Vendimin e Këshillit të Ministrave “Për përcaktimin e kriterëve për ngritjen e strukturave të auditimit të brendshëm në subjektet e sektorit publik” dhe kjo çështje është në proces..

b) Në disa institucione qendrore dhe organe të qeverisjes vendore, janë evidentuar *probleme dhe mangësi konceptuale në organizimin e këtyre strukturave, e shprehur kjo si në emërtimin e strukturës, ashtu dhe në varësinë e tyre* (emërtesa administrative dhe e raportimit) në kuadër të entitetit publik.

c) Ne disa të tjera, është vërejtur një moskuptim i saktë i rolit dhe misionit të auditimit të brendshëm nga niveli i lartë i menaxhimit. Kështu, edhe pse janë shndërruar në struktura të auditimit të brendshëm, nuk janë të pakta rastet kur këto njësi veprojnë ende si struktura të KONTROLL-REVIZIONIT apo ushtrojnë funksionin e inspektimit financiar.

d) Në kontrollet e kryera kemi konstatuar një mungesë standardizimi të pozicionit të auditimit në organet e qeverisjes vendore, pasi nuk ka asnjë kriter orientues mbi të cilin ato do të ngrihen.

e) Në një numër të kufizuar rastesh evidentohet dukuria e përfshirjes së punonjësve me arsim të mesëm në strukturat e auditimit, veprim ky në

kundërshtim me kërkesat e nenit 19 pika 2 të ligjit 9720, që përcakton shprehimisht se punësimi i audituesve bëhet sipas parimeve dhe rregullave të shërbimit civil, dhe se kandidatët për tu angazhuar në këtë funksion duhet të rekrutohen detyrimisht ata që:

a) kanë mbaruar studimet e larta universitare në njërin nga degët: ekonomi, financë, kontabilitet, drejtësi ose disiplina të tjera, të cilat gjykohen nga Drejtori i Përgjithshëm i Auditimit të nevojshme për sektorin që auditohet”. Për t’u përmener një rast në Ndërmarrjet e varësisë së Bashkisë së Tiranës dhe një rast në Komunën Shëngjin ku janë punësuar persona që nuk kanë kryer arsimin e lartë, për të cilën kërkohet ndërhyrje e menjëhershme.

▪ Lidhur me çertifikimin e audituesve, nuk ka gjetur zbatim detyrimi i përcaktuar në nenin 19 të ligjit nr. 9270, datë 23.4.2007, ku shprehimisht cilësohet se: “*Audituesit, jo më vonë se 2 vjet pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, (d.m.th pas shtatorit 2009) duhet të jenë të pajisur me çertifikatën “Auditues i brendshëm në sektorin publik”.*

Veç vitit 2010, ku raste e personave të paçrtifikuar ka qenë i lartë, edhe për 9-mujorin e vitit 2011, ka rezultuar se nga 406 auditues të punësuar në sektorin publik, 332 prej tyre ose 81% janë të çertifikuar; 74 prej tyre, ose 19% janë të pa çertifikuar, madje nga keta 15 prej tyre janë në procesin e ndjekjes së trajnimeve dhe kualifikimeve për efekt çertifikimi dhe 59 tjerë nuk janë çertifikuar dhe nuk ndjekin trajnimin dhe kualifikimin respektiv.

Sic e theksuam më lart, në mjaft raste njësitë e auditimit të brendshëm funksionojnë më shumë si njësi inspektimi, sesa si shërbime të dhënies së sigurisë dhe këshillimit, sikundër përcaktojnë dhe Standardet për praktikën profesionale të Institutit të Audituesve të Brendshëm të SHBA.

Nga analiza dhe studimi i të dhënave vërtetojmë se:

Së pari: për të gjithë sektorin publik ka një rënie të ndjeshme të numrit të objekteve të programuara, krahasuar me periudhat e mëparshme. Kështu, nga 2813 objekte të planifikuara në vitin 2007, në 2034 në vitin 2008, 2294 në vitin 2009 dhe vetëm 1961 objekte të programuara për vitin 2010. D.m.th janë programuar 333 objekte më pak se sa në vitin paraardhës.

Së dyti: Në aktivitetin e auditimit publik, njësitë e auditimit të brendshëm të sektorit publik janë të fokusuar në auditimet tematike dhe mbikëqyrjet. Madje, megjithëse në përbërje të Ministrisë së Financave është krijuar Drejtoria e Inspektimit Financiar, përsëri strukturat e auditimit të brendshëm vijojnë të shpenzojnë shumë energji dhe kohë, duke u fokusuar si njësi dhe autoritete të inspektimit, sesa në misione vlerësuese të brendshme

Gjithashtu, nga kontrollet e kryera është konstatuar se njësitë e auditimit të brendshëm nuk kanë kryer verifikimin e zbatimit të rekomandimeve të lëna, veprim që vjen në kundërshtim me kreun V, pika 1 të Urdhrit të

Kryeministrit nr. 70, datë 18.4.2006 “Për masat në zbatim të rekomandimeve të KLSH, auditimit të brendshëm dhe Departamentit të kontrollit të Brendshëm Administrativ dhe Antikorrupsion, në institucionet në varësi të Kryeministrit dhe Ministrive”

▪ *Indikatorët krahasues të zbulimeve nga auditimi dhe përfaqësimi numerik.*

Nga analiza e këtyre treguesve të llogaritur, vërejmë se:

- Numri i audituesve në Institucionet Qendrore zë 26% të numrit të përgjithshëm të audituesve publikë,
- Kontributi i tyre në zbulimin e shkeljeve të ligjshmërisë është 84%;
- Zbulimet mesatare vjetore për një auditues gjatë vitit 2010 janë më të lartat, 26,886 mijë lekë / për një audit. Këto fakte ilustronë efikasitetin e këtyre strukturave.
- Numri i audituesve në Subjektet e Varësisë së Ministrive të linjës zë 46% të numrit të përgjithshëm të audituesve publikë;
- Kontributi i tyre në zbulimin e shkeljeve të ligjshmërisë është 13.8%;
- Zbulimet mesatare për një auditues gjatë vitit janë më të ulëtat, 2501 mijë lekë/për një auditues. Këto fakte ilustronë apatinë e këtyre strukturave.

Cilësojmë se, ndonëse numri i audituesve në Institucionet Vendore zë 21% të numrit të përgjithshëm të audituesve publikë; kontributi i tyre në zbulimin e shkeljeve të ligjshmërisë janë të papërfillshme, vetëm 2.2% e tyre. Më konkretisht: zbulimet mesatare për një auditues gjatë vitit janë të pajustificueshme, 705 mijë lekë/për një auditues. Këto fakte ilustronë mungesën e efikasitetit të këtyre strukturave.

▪ *Mbi dhënien e opinionit të funksionimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm nga KLSH në Kuvend “Për buxhetin konsuntiv”.*

Në kuadrin e opinionëve që KLSH jep për saktësinë e Raportëve që Ministri i Financave paraqet në Kuvend “Për zbatimin e buxhetit konsuntiv” pjesë e raportimeve është dhe raporti “Mbi gjendjen e sistemeve të menaxhimit Financiar dhe Kontrollit”, në zbatim të Ligjit Organik të Buxhetit dhe të Ligjit të Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit. Ky i fundit ka hyrë në fuqi në Janar të vitit 2010 dhe nga Ministria e Financave janë hartuar një sërë aktesh rregullative për implementimin e koncepteve të menaxhimit financiar dhe kontrollit në sektorin publik.

E parë në këtë këndvështrim kjo reformë është në hapat e para dhe në proces konsolidimi të mëtejshëm.

Kontrolli i Lartë i Shtetit si sturkturë e auditimit të jashtëm në sektorin publik luan një rol të rëndësishëm në drejtim të zhvillimit dhe forcimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm në subjektet e kontrollit.

Sa më sipër për vitin 2012 gjatë veprimtarisë kontrolluese që në fazën e programimit të kontrollit do të përfshihet në programin e kontrollit si drejtim i veçantë kontrolli “Vlerësimi i funksionimit të sistemeve të

menaxhimit financiar dhe kontrollit”, e detajuar ne nënpika në drejtim të vlerësimit të 5 komponentëve të kontrollit të brendshëm që janë:

- A. Mjedisi i kontrollit
- B. Menaxhimi i riskut
- C. Aktivitetet e kontrollit
- D. Informim Komunikimi dhe
- E. Monitorimi.

(Kjo do të formalizohet me urdher të brendshëm te titullarit te institucionit ne kuadrin e miratimit te struktures se Raportit që KLSH do paraqese ne Kuvend ne vitin 2012) .

Me synim rritjen e cilësisë se punës audituese te kontrolloreve tanë do te kryhen trajnime teorike dhe praktike per ushtrimin e kontrollit.

Në vitin 2011 në bashkëpunim me Ministrinë e Financave kemi kryer nje trajnim, ndërsa për vitin 2012 ne kuadrin e bashkëpunimit me Njësinë Qendrore të Harmonizimit do të ndërmarim një cikël trajnimesh të kontrolloreve ne përgjithësi dhe ne veçanti kontrolloret të cilët do të kryejnë dhe specializohen për këtë fushë auditimi.

Po kështu në Ministrinë e Financave objekt i përvitshëm kontrolli i KLSH ka qene dhe do të jetë vlerësimi i veprimtarisë së ministrisë së financave për zbatimin e planit të veprimit 2010-2014 për zbatimin e letër politikave për kontrollin e brendshëm financiar publik. Ndaj, me synim trajnimitin e kontrolloreve në këtë fushë, prioritet do të jetë dhe kërkesa e KLSH për ngritjen dhe forcimin e kapaciteteve te suportuar dhe financuara nga organizmat ndërkombëtare me projekte binjakëzimi etj.

▪ Përsa i përket *organizimit dhe funksionimit të njërive të auditimit në qeverisjen qendrore*, për vitin 2011 janë mbikëqyrur Zyrat e Auditimit në bashkitë: Tiranë, Durrës, Vlorë, Elbasan, Shkodër, Sarandë, Fier, Korçë, Pogradec, Kavajë, Gjirokastër, Kamëz, Lushnjë, Patos, Ballsh dhe komuna Rrashbull, Durrës.

1. Organizimi i auditimit të brendshëm

Në 16 subjektet e kontrolluara, auditimi ishte i organizuar në rang Zyre auditimi të brendshëm dhe në disa raste drejtori në bashkinë Tiranë, Shkodër, Patos etj.

Në Bashkinë Lushnjë Zyra e autitmit të brendshëm me dy punonjës është në varësi të Drejtorisë së financës dhe buxhetit.

Në bashkinë Patos janë emëruar dhe larguar në drejtorinë e auditit gjatë një viti 8 punonjës, jo në fushën e përcaktuar në ligj. Në komunën Rrashbull, Durrës, e cila nuk ka objekte në vartësi, zyra e auditimit funksiononte me 3 punonjës, ku me vështirësi mbulohej me punë një auditues. Po kështu edhe në bashkinë Durrës, janë 5 auditues dhe në krahasim me objektet që kanë në vartësi dhe punën e kryer deri tani ata nuk mbulohej me punë.

Megjithëse në dispozita ligjore është përcaktuar që audituesit duhet të pajisen me “Dëshminë e Audituesit të brendshëm Publik”, disa prej tyre

nuk janë çertifikuar ende, si në bashkinë Lushnjë, Sarandë, Patos, Fier, etj.

2. Në përgjithësi ka një përmirësim në cilësinë e hartimeve të programeve të auditimit, por ende në këtë drejtim ka mangësi, pasi në disa raste nuk është përcaktuar plotësisht kuadri ligjor i nevojshëm, ditët efektive të punës, kostoja e auditimit për secilin auditues, siç përcaktohet në Seksionin III/II/3, të Manualit të auditimit, si në bashkitë Patos dhe Elbasan.

Në disa bashki nuk janë parashikuar kontrole për fondet e shpenzuara nga vet aparati, apo funksionimi i strukturave të ndryshme, brenda bashkisë, si funksionimi i taksave dhe tatimeve, urbanistikës, financës etj. Në ndonjë rast në raportimet e auditimit për zbulime ka pasaktësi, kështu auditimi i bashkisë Patos, raportonte si zbulim në Ministrinë e Financave edhe mos realizimin e taksave në vlerën 17,350 mijë lekë, me pretendimin se ky mos realizim përbën evazion fiskal.

3. Zbatimi i Manualit të Procedurave, për kryerjen e auditimeve, raportimin, shqyrtimin dhe evadimin e materialeve të auditimit.

Megjithëse ka përmirësime në zbatimin e “Manualit të Procedurave të Auditimit, ende ka mangësi në mos hartimin e dokumentacionit të mëposhtëm:

a) Në hartimin e proces verbaleve, në disa raste nuk është vendosur dispozita e ligjit të shkelur, në kundërshtim me Kap II-të “Dokumentet e auditimit dhe procedurat për administrimin, pika 5 Proces verbali, si në Bashkisë Durrës, Fier, Elbasan, Patos dhe komunën Rrashbull, Durrës.

Në bashkinë Sarandë, audituesit për shkeljet nuk kanë mbajtur asnjë proces verbal apo akt konstatim.

b) Në përfundim të kontrollit është hartuar Memorandumi (informacion mbi përfundimet e kontrollit), por ai është identik me Raportin Final të Auditimit, si nga numri i fletëve dhe problematika, është shumë i detajuar nuk është i qartë dhe konçiz, nga i cili si, drejtuesi i Institucionit dhe as mbikëqyrësi i auditimit, (KLSH), nuk mund të nxjerrë përfundime”, në kundërshtim me seksionin V, pika 5, Memorandumi, si në bashkitë Fier, Sarandë, Elbasan, Korçë, Lezhë dhe komuna Rrashbull, Durrës.

c) Në disa raste problemet e nxjerra trajtohen vetëm në proces verbalet, apo akt verifikimet dhe nuk trajtohen në mënyrë të përmbledhur (konçize) në raportin final, duke e bërë të vështirë për titullarin marrjen e informacionit dhe në vendimarrje, ku përmendim: bashkitë Fier, Patos dhe komunën Rrashbull, Durrës,

d) Masat disiplinore që propozohen ndaj personave përgjegjës, nuk janë shoqëruar me motivacionin përkatës dhe shkeljet nuk janë trajtuar në mënyrë të përmbledhur, por vetëm duke përmendur standard, disa dispozita ligjore (ku pothuajse ato nuk kanë lidhje me shkeljet e konstatuara). Për pasojë nuk është zbatuar VKM nr.306, datë 13.06.2000

“Për disiplinën në shërbimin civil”, pika 8:, si në bashkitë *Vlorë, Durrës, Lushnjë dhe Patos*.

Madje, auditimi i bashkisë Fier për vitin 2010 ka propozuar vetëm 1 masë disiplinore dhe Bashkia Gjirokastrë vetëm 2 masa. Nuk kanë propozuar dhënien e asnjë mase Bashkia Shkodër, Lushnjë dhe Durrës. Si bazë ligjore për dhënien e masave disiplinore, ka shërbyer ligji nr.8549 datë 11.11.1999 “Statusi i nëpunësit Civil”, Kreu VII, neni 25, pika 3, shkronja “a”, ndërkohë që *punonjësit e bashkisë nuk e kanë fituar Statusin e Nëpunësit Civil*.

4. *Pas shqyrtimit të praktikës së auditimit, hartohet shkresa e evadimit, e cila i dërgohet subjektit të kontrolluar e shoqëruar dhe me Raportin final të auditimit, por nuk kishte konfirmim zyrtar të Raportit Final të Auditimit nga subjekti i kontrolluar. Në disa raste masat disiplinore janë përfshirë në Raportin Final të auditimit, kur ato duhet të shkojnë subjektit të audituar me shkresë zyrtare dhe firmë të Kryetarit të Bashkisë apo komunës, si në bashkinë Patos, komunën Rrashbull, Durrës etj.*

6. *Në trajtimin e problemeve të mos funksionimit të Drejtorive të bashkisë, për shkeljet e konstatuara, audituesit nuk i janë referuar detyrave që përcaktojnë Rregulloret e Brendshme të bashkive apo komunave, si në bashkinë Patos, Komuna Rrashbull, Durrës etj.*

Në disa raste për marrjen e masave disiplinore janë vendosur dispozita ligjore të cilat nuk kanë fare lidhje madje as llogjikë, si në ligjin nr. 7697, datë 07.04.1993 “Për kundravajtjen administrative”, ligj i cili nuk parashikon masa disiplinore, *si në bashkinë Patos*.

Nga mjaft auditues, megjithëse janë konstatuar shkelje, nuk janë rekomanduar masa disiplinore ndaj personave përgjegjës, *si në bashkinë Durrës dhe Vlorë*.

7. *Nuk janë kryer auditime tematike të veçanta për verifikimin e zbatimit të rekomandimeve të lëna. Verifikimi i tyre ishte pjesë e auditimeve të radhës, ku realizimi i rekomandimeve të lëna ishte bërë në çdo rast, si në bashkitë Patos, Durrës, Sarandë, Korçë, etj.*

8. *Dosjet e auditimit, në përgjithësi nuk janë plotësuar me materialin që duhet të vendoset në dosje, pasi nuk kishin kopjet e shkresave për masat disiplinore drejtuar Drejtorisë së Burimeve Njerëzore, nuk kishin përgjigjen zyrtare të subjekteve të audituara dhe më kryesorja nuk kishin akt verifikimet mbi zbatimin e rekomandimeve (masave të zhdëmtimit, masave organizative dhe disiplinore), si në bashkinë Patos, komuna Rrashbull, Durrës, etj.*

Së fundi vlen të pasqyrohet se, kontrollat që ushtrohet mbi audituesit e bashkive dhe komunave nga Drejtoria e Përgjithshme e Auditimit të Brendshëm pranë Ministrisë Financave, le për të dëshiruar, pasi në auditimin e bashkisë Patos, sapo kishte ikur Auditimi i sipërcituar (Janar 2011), të njëjtën periudhë mbikëqyrën dhe kontrollorët e KLSH, dhe po të krahasosh përfundimet nga audituesit e MF nuk ka asnjë kritikë, ndërsa

nga ana e atyre të KLSH, një “lumë problemesh”. Nuk e dimë arsyen, kur standardet janë njësoj.

▪ **Sigurimi i cilësisë gjatë procesit të Kontrollit**

Në zbatim të standarteve ndërkombëtare të kontrollit të miratuara nga INTOSAI, detyrë prioritare për strukturat e kontrollit të KLSH, ka qenë sigurimi i cilësisë gjatë procesit të kontrollit. Bazuar në problematikën, përmbajtjen dhe rezultatet e veprimtarinë kontrolluese të vitit 2011, theksojme se gjatë këtij viti është bërë një pune më e organizuar dhe më profesionale, për sigurimin e cilësisë.

Në këtë drejtim ka ndikuar dukshëm njohja dhe përvetësimi më i mirë i standarteve të kontrollit dhe dispozitave ligjore e nënligjore që rregullojnë veprimtarinë kontrolluese të KLSH. Po kështu, edhe trajnimet e herëpashershme e të programuara që ka organizuar institucioni me personelin kontrollues, brenda dhe jashtë vendit, si dhe materialet e ndryshme dhe orientimet e dhëna nga SIGMA apo organizma të tjerë të auditivit për këtë çështje.

Fakti që gjatë vitit 2011, ka patur më pak materiale kontrolli të kontestuara nga subjektet e kontrolluara dhe niveli i pranueshëm i përqindjes së realizimit të detyrave të rekomanduara nga KLSH-ja në subjektet e kontrolluara, janë tregues kuptimplotë të përmirësimeve të bëra në drejtim të cilësisë së kryerjes së kontrolleve dhe përgatitjes së materialeve.

Tashmë është bërë praktikë pune, që të gjitha projektraportet dhe raportet e kontrollit të përgatitura nga grupet e kontrollit, para se të dërgohen në subjektin e kontrolluar t’i nënshtrohen një verifikimi dhe rishikimi të hollësishëm nga Kryekontrollori, Drejtori i Departamentit përkatës të Kontrollit, specialistët dhe Drejtori i Drejtorisë Juridike dhe Kontrollit të Cilësisë, Drejtori i Përgjithshëm dhe së fundi për vendimmarrjen te Kryetari i KLSH. Gjatë këtij shqyrtimi është bërë e mundur që të përmirësohen të metat e mangësitë e konstatuara, duke filluar nga mënyra e të shprehurit dhe të renditurit të çështjeve dhe nënçështjeve, në argumentimin ligjor të shkeljeve të paraqitura si zbulime gjatë kontrollit, në argumentimin më të mirë dhe të bazuar ligjërisht të shkeljeve të dispozitave ligjore, në përcaktimin e saktë të detyrave të lëna për zbatim dhe në argumentimin e mbështetjen ligjore të projektvendimit që do të kalojë për miratim.

Bazuar në standartet e kontrollit, përgjithësisht, janë mirëpritur vërejtjet që kanë bërë subjektet e kontrolluara për materialet e kontrollit, duke i vlerësuar dhe konsideruar realisht si ndihmë për grupet e kontrollit. Ndikim pozitiv kanë pasur në këtë drejtim dhe takimet e mirëkuptimit të organizuar nga kontrollorët me subjektet e kontrolluar. Vërejtjet dhe sugjerimet e subjekteve, në të gjitha rastet, i janë nënshtruar shqyrtimit një për një, duke u reflektuar dhe në dokumentacionin e kontrollit.

Gjithashtu, në 3/mujorin e parë të vitit 2011, është organizuar puna dhe është përgatitur raporti mbi sigurimin e cilësisë së kontrollit i cili hartohet një herë në vit. Konkluzionet e këtij raporti u bënë pjesë e Raportit të veprimtarisë së KLSH për vitin 2010 të shqyrtuar në Komisionin e Ekonomisë dhe Financave në muajin prill 2011. Në mënyrë konstante është punuar për hartimin e kriterëve, dhe strategjisë që do të përdoren në procesin e kontrollit të cilësisë. Për këtë qëllim i jemi referuar praktikave të organeve homologe, standarteve ndërkombëtare të kontrollit të përpunuar dhe miratuar nga INTOSAI dhe kriterëve të përcaktuara në deklaratën e Limës. Gjithashtu këtij qëllimi i kanë shërbyer rekomandimet dhe seminarët e organizuara nga SIGMA pranë KLSH-së, udhëzuesit mbi kontrollin dhe sigurimin e cilësisë, të miratuar në mbledhjen e Presidentëve të SAI-ve të vendeve të Europës Qendrore e Lindore, Gjykatës Europiane të Kontrollorëve dhe SIGMA-s, të zhvilluar në Letoni në mars të vitit 2004, si dhe eksperiencia e fituar nga projekti i binjakëzimit me NAO e Britanisë së Madhe dhe Gjykatën e llogarive të Mbretërisë së Hollandës. Bazuar në këto praktika nga ana e KLSH-së janë hartuar e miratuar formularët përkatës që përdoren për shqyrtimin e sigurimit të cilësisë të auditimeve të kryera.

Në bazë të kësaj strategjie dhe kriterëve që lidhen në mënyrë analitike me zbatimin e kërkesave ligjore e standarteve në procesin kontrollues synohet të krijohen baza sa më të qëndrueshme, objektive dhe racionale për një sistem të kontrollit dhe sigurimit të cilësisë sa më efektiv dhe sa më afër standarteve bashkëkohore.

Megjithë sa sipër, në këtë drejtim mbetet akoma për të bërë.

Krahas sa më sipër, përsa i përket punës së Drejtorisë Juridike dhe Kontrollit të Cilësisë, qëllimi i përgjithshëm në kryerjen e detyrave të ngarkuara për vitin 2011, kanë qenë:

- Dhënia e asistencës dhe konsulencës juridike për cilësinë dhe bazueshmërinë ligjore të projektvendimeve dhe të Raporteve Përfundimtare të Kontrollit të KLSH. Kjo mbështetje me asistencë juridike, i ka shërbyer Kryetarit të KLSH për të vlerësuar gjatë procesit të vendimmarrjes bazueshmërinë ligjore të zbulimeve dhe konkluzioneve, të pasqyruara në Raportin Përfundimtar, bazueshmërinë ligjore dhe proporcionalitetin e rekomandimeve, si dhe zbatimin korrekt të procedurave dhe standarteve të kontrollit.

- Komunikimi dhe mbajtja periodike e marrëdhënieve me Prokurorinë dhe institucionet e interesuara dhe Gjykatat, respektivisht për kallëzimet penale të depozituara nga KLSH dhe çështjet e përcjella në Gjykata.

- Hartimi dhe ndjekia e strategjisë dhe kriterëve që lidhen në mënyrë analitike me zbatimin e kërkesave ligjore e standardeve në procesin kontrollues, duke synuar të krijohen baza sa më të qëndrueshme, objektive dhe racionale për një sistem të kontrollit dhe sigurimit të cilësisë sa më efektiv dhe sa më afër standarteve bashkëkohore.

- Kontribuimi për realizimin e detyrimeve të marra përsipër nga KLSH në kuadër të zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit dhe raportimi për masat e marra.

- Përfaqësimi sipas autorizimit të Kryetarit të KLSH, i institucionit në nismat dhe përpjekjet kombëtare antikorrupsion.

Në mënyrë më analitike, bazuar dhe në Rregulloren e Brendshme të KLSH-së, gjatë kësaj periudhe Drejtoria Juridike dhe Kontrollit të Cilësisë, ka realizuar këto detyra:

- Ka dhënë mendim juridik për rreth 152 dosje kontrolli, prej tyre janë shqyrtuar 140 dosje të kontrollit të ligjshmërisë, rregullshmërisë dhe vlerësues, 10 auditime financiare, 1 auditim performance dhe për herë të parë është dhënë mendimi për 1 çertifikim të llogarive të kryer në Gjykatën Kushtetuese.

- Për çdo dosje të kontrollit, para dhënies së mendimit juridik, është kontaktuar me grupet e kontrollit përkatëse duke kërkuar sqarimet konkrete për paqartësitë apo saktësimet në rastet e veçanta. Në mjaft raste grupeve të kontrollit i është dhënë mendimi verbalisht për përmirësimet apo ndryshimet që duheshin bërë dhe për rastet e tjera ku nuk kemi rënë dakort është dhënë mendimi me shkrim.

Duhet theksuar se mbi 98% e mendimeve të dhëna, janë marrë në konsiderate dhe janë reflektuar në materialet e kontrollit, ndërsa 2% e tyre kanë vazhduar më tej me procesin e evadimit, duke kaluar tek Drejtori i Përgjithshëm e më pas tek Kryetari.

- Mendimet e dhëna i janë përcjellë Departamenteve përkatëse, për ndryshime apo përmirësime të Raporteve Përfundimtare të Kontrollit dhe Projekt Vendimeve, dhe kryesisht kanë konsistuar në referenca të gabuara të akteve ligjore e *nënligjore ku për rrjedhojë grupet e kontrollit kanë nxjerrë dëme ekonomike jo të drejta dhe të sakta, apo kanë ngarkuar me përgjegjësi persona pa të drejtë.*

Ka pasur raste dhe është dhënë mendim për ndryshime në materialet e kontrollit, kur grupi i kontrollit nuk ka marrë në konsideratë dhe për pasojë nuk kanë reflektuar observacionet e ardhura nga subjektet e kontrollit, të cilat kanë rezultuar të nevojshme për ndryshim.

Në kryerjen e kësaj detyre, është synuar dhënia e mendimeve sa më efektive mbi cilësinë dhe bazueshmërinë ligjore të materialeve të kontrollit si dhe respektimi i afatit të përcaktuar në rregulloren e brendshme të KLSH. Në këtë mënyrë, Drejtoria Juridike dhe Kontrollit të Cilësisë, ka shërbyer si një filtër i rëndësishëm në procesin e evadimit të materialeve të kontrollit, duke rritur në një shkallë të konsiderueshme sigurinë për saktësinë, cilësinë dhe bazueshmërinë ligjore të konkluzioneve dhe rekomandimeve të kontrollit.

- Gjatë evadimit të materialeve të kontrollit në vitin 2011, në verifikimin e bazueshmërisë ligjore të materialeve të kontrollit i është kushtuar kujdes i veçantë evidentimit të akteve të reja ligjore e nënligjore të hyra në fuqi,

të cilat për hir të së vërtetës në këtë periudhë kanë qënë të shumta. Në këtë mënyrë, kujdes i kemi kushtuar ndarjes së drejtë të periudhave në të cilat këto akte aplikohen, duke qënë se ky është pikërisht momenti kur mund të krijohet konfuzion me periudhat e kontrolluara (kemi parasysh legjislacioni i ri për prokurimet publike, kontabilitetin, regjistrimin e pasurive të paluajtëshme, koncesionet, administrimi i pronës publike etj).

- Në vazhdimësi është mbajtur kontakt me Prokurorinë e Përgjithshme si dhe është marrë pjesë në takimet e kryera në kuadrin e taskës forcës të ngritur në organin e Prokurorisë, gjithashtu janë mbajtur kontakt me Prokuroritë pranë gjykatave të rretheve në lidhje me ecurinë e procedimeve të filluara në vijim të kallëzimeve penale.

Për vitin 2011 janë përgatitur dhe dërguar në organin e Prokurorisë 6 kallëzime penale për 13 persona, për vlerën 354 milionë lekë. Në vitin 2009 9 kallëzime për 27 persona për një vlerë dëmi prej 1,912 milionë lekë; kurse në vitin 2010 gjithsej 5 kallëzime për 13 persona për një vlerë dëmi prej 89 milionë lekë.

Si rregull, proceduralisht, si institucion i depozitojmë kallëzimet, bazuar në nenin 281 “Kallëzimi i bërë nga nëpunësi publik” i Kodit të Procedurës Penale. Praktika ka treguar, se koha mesatare që kalon nga momenti i depozitimit të kallëzimit nga KLSH, deri në momentin e njoftimit të KLSH nga prokuroria për vendimin e marrë prej saj është 20 muaj.

Duhet theksuar se organet e Prokurorisë para vitit 2005, për kallëzimet e bëra nga KLSH nuk dërgonin informacione mbi ecurinë e procedimeve penale apo të pushimit të çështjeve. Këto marrëdhënie ndryshuan me nënshkrimin e Marrëveshjes së Bashkëpunimit të datës 6 Maj 2005 midis Kryetarit të KLSH-së dhe Prokurorit të Përgjithshëm.

Nga zbatimi në praktikë i kësaj marrëveshje për KLSH ka qënë shqetësues zgjatja deri në maksimum nga ana e organeve të Prokurorisë i afateve të hetimit, pasi në vijimësi ka rezultuar se janë pushuar procedime penale pas hetimeve që gati gjithmonë zgjasnin për një periudhë rreth 2 vite që nga momenti i regjistrimit të kallëzimeve të bëra nga ana jonë. Duhet theksuar se zgjatja e vazhdueshme e afateve të hetimit deri në maksimum, bën që një pjese e çështjeve të humbasin aktualitetin dhe në këtë mënyrë efekti parandalues i auditimit zvogëlohet.

Gjithashtu, nisur nga mënyra e parashtrimit të fakteve dhe argumenteve në Vendimet e Pushimeve të paraqitura nga prokurorët përkatës të Prokurorive të Rretheve Gjyqësore për kallëzimet nga KLSH, jo gjithmonë kemi qënë të sigurt nëse hetimi është kryer i plotë dhe me ekspertizën e saktë për të arritur në ato vendime pushimi. Për këto shqetësime është vënë në dijeni Prokurori i Përgjithshëm me shkresën nr.66, datë 19.01.2010 ku i bëhen me dije problematikat e konstatuara për çështje konkrete.

Në varësi të burimeve njerëzore në dispozicion të KLSH, rast pas rasti janë bërë edhe ankimime të këtyre vendimeve të pushimit në gjykatë, apo pranë

Prokurorit të Përgjithshëm. Në disa prej këtyre rasteve gjykata apo Prokurori i Përgjithshëm, ka vendosur rikthimin e çështjes për hetime të mëtejshme.

- Me autorizim të Kryetarit të KLSH, janë ndjekur proceset gjyqësore ku KLSH ka qënë palë dhe konkretisht në gjykatën e shkallës së parë në Durrës është kërkuar prishja e vendimit të mosfillimit nr. 6413 Prot. datë, 22.04.2011 të Prokurorisë së Rrethit Gjyqësor Durrës. Gjithashtu pjesëmarrja në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, për një çështje civile me paditës ish punonjës të KLSH, për të cilën gjykata dha vendimin në favor të KLSH-së.

▪ Lidhur me angazhimin e KLSH për integrimin evropian, Drejtoria Juridike dhe e Kontrollit të Cilësisë, ka përgatitur përgjigjet e KLSH, për pyetjet e Pyetësorit të BE duke mbajtur marrëdhënie intensive me Ministrinë e Integritit, Ministrinë e Financave dhe Ministrinë e Drejtësisë. Përgjigjet e pyetësorit për kapitujt 1, 22, 23 dhe 32 janë plotësuar dhe dërguar, sipas metodologjisë së kërkuar në ministritë përkatëse, brenda afateve që ishin kërkuar. Gjithësej nga KLSH janë dhënë përgjigje për 7 pyetje. Në vijim është bashkëpunuar për hedhjen e të dhënave në portalin përkatës dhe për verifikimin e korrektesës së versionit anglisht të këtyre përgjigjeve.

- Gjithashtu, nga kjo Drejtori është bërë në mënyrë sistematike koordinimi, mbledhja dhe sistemimi i informacionit përkatës dhe raportimi mujor në Ministrinë e Integritit, si dhe janë mbajtur kontaktet dhe është kryer raportimi për çështje të veçanta në lidhje me proceset e integritit evropian me Ministrinë e Integritit dhe partneret në Komisionin Evropian, si p.sh kontributi për përditësimin e PKZMSA për periudhën 2010–2014, pjesëmarrja dhe raportimi në takimet e Nënkomitetit ECOFIN Shqipëri – BE etj.

III. Marrëdhëniet e bashkëpunimit me institucionet brëmda dhe jashtë vendit.

Gjatë vitit 2011, KLSH ka konsoliduar marrëdhëniet me Kuvendin dhe strukturat e administratës shtetërore. Këto marrëdhënie kanë qënë korrekte, të qëndrueshme dhe transparente. Ato janë ngritur në nivel institucional dhe brenda normave kushtetuese, dhe kanë shërbyer si një mjet shumë i rëndësishëm në përpjekjet e përbashkëta të strukturave shtetërore dhe opinionit publik, për t'i prerë rrugën dukurive negative, si shkeljeve të ligjshmërisë, evazionit fiskal, shpërdorimeve dhe abuzimeve me pronën publike dhe më gjerë.

Për vitin raportues, marrëdhëniet me Kuvendin, Presidentin e Republikës, Këshillin e Ministrave, Organet e Sistemit të Drejtësisë dhe Masmedian janë konsoliduar me tej.

Me Kuvendin janë mbajtur kontakte të vazhdueshme me Komisionin e Ekonomisë dhe Financës, duke dërguar raportet rregullisht, buletinin tremujor të raporteve të kontrollit, në të cilin përmbledhen të dhëna,

zbulimet dhe rekomandimet respektive për secilin subjekt kontrolli, si dhe materiale të tjera sipas kërkesës. Në këtë Komision janë shqyrtuar, diskutuar dhe miratuar Raportet e KLSH-së për zbatimin e buxhetit dhe veprimtarinë vjetore të KLSH-së, të cilat janë bërë edhe publike.

Me institucionin e Presidentit, përveç buletineve tremujore dhe raporteve të lartpërmendura, sipas rastit janë dërguar informacione të ndryshme për rezultatet e kontrolleve. Gjithashtu, i jemi përgjigjur në kohë çdo kërkesë për informim të ardhur nga ky institucion.

Me Kryeministrinë dhe institucionet qendrore të administratës shtetërore, marrëdhëniet kanë qenë institucionale dhe brenda normave kushtetuese. Njëkohësisht, është bashkëpunuar nga afër në disa fusha me interes të përbashkët, kryesisht në parandalimin dhe mënjanimin e dukurive negative të shpërdorimit e të korrupsionit. Gjithashtu, KLSH-ja ka bashkëpunuar ngushtësisht me Ministrinë e Integritit European në kuadër të hartimit e të zbatimit të Marrëveshjes së Stabilizim-Asocimit (trajtuar më sipër).

Me qëllim realizimin me përpikmëri të detyrave të përcaktuara në planin e punës, një drejtim i rëndësishëm i veprimtarisë institucionale të KLSH-së, kanë qenë marrëdhëniet me jashtë, si dhe procesi i euro-integritit të institucionit, i cili ka shërbyer si një element shumë i dobishëm në mbështetje të punës dhe veprimtarisë së kontrollorëve.

Gjatë vitit 2011, janë realizuar me mjaft sukses disa aktivitete me rëndësi në fushat e auditimit, si dhe janë zbatuar objektivat kryesor për ndjekjen e procedurave në lidhjen e marrëveshjeve, protokoll marrëveshjeve, vizitave zyrtare si edhe planeve të punës së KLSH-së, ku përmendim si ngjarje të rëndësishme:

- Zhvillimin e vizitës së përfaqësuesve të SIGMA-s në KLSH, në kuadrin e përpilimit nga Komisioni European të raportit të plotë mbi Kontrollin e Jashtëm në Shqipëri. Pasqyrojmë se, raporti i vlerësimit të vitit 2010, i cili u realizua në muajin prill 2011, u cilësua se do të ishte një “light assessment” si rezultat i ecurisë pozitive dhe progresit të arritur nga KLSH në fushat e kontrollit, draftndryshimeve të bëra në kuadrin ligjor dhe arritjes së standardeve bashkëkohore.

Gjatë vitit 2011, në zbatim të planeve të punës dhe programeve të KLSH-së, theksojmë pjesëmarrjen në vizita zyrtare dhe takime të rëndësishme ndërkombëtare si: vizita zyrtare e delegacionit të KLSH-së në Zyrën e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës, Prishtinë. Kjo vizitë u konsiderua si mjaft informative dhe e vlefshme në përfitim të atyre eksperiencave, të cilat ndihmojnë dhe çojnë më përpara bashkëpunimin institucional, zhvillimin e mëtejshëm të dialogut, strategjive dhe politikave për ta ngritur këtë bashkëpunim edhe në nivel rajonal.

- Takimi i Kryetarëve të Rrjetit të SAI-ve të Vendeve Kandidate dhe Kandidate të Mundshme për në BE, organizuar nga SIGMA dhe Gjykata e Llogarive të Turqisë në Stamboll, Turqi. Delegacioni i KLSH-së pati

një rol mjaft aktiv në diskutimet e zhvilluara lidhur me temat e përcaktuara, të cilat u konsideruan të një rëndësie të veçantë për ecurinë e punës së një SAI. Këto tema trajtuan çështjet lidhur me “Marrëdhëniet me Parlamentin”, “Pavarësinë e SAI-t” si edhe “Kontrollin e Cilësisë”.

- Në zbatim të projektit trans-rajonat të IDI-t, u ndoqën të gjitha procedurat për pjesëmarrjen në takimin mbi “Rishikimin e Auditimit”, zhvilluar në Lusaka, Zambia. Në përfundim të takimit, duhet theksuar se puna mjaft e mirë, përkushtimi dhe cilësia e punës së dy përfaqësuesve të KLSH-së në përmbushjen e afateve sipas programit dhe gjatë pjesëmarrjes në aktivitet, u vlerësua edhe nëpërmjet një shkresë zyrtare falënderimi.

- Pjesëmarrja në seminarin e mbajtur në Varshavë, Poloni “Komunikimi i SAI-t me publikun dhe median” Në këtë aktivitet u diskutuan çështje lidhur me përmirësimin e komunikimit midis SAI-t, publikut dhe medias me synim informimin e publikut me rezultatet e auditimeve. Ky seminar kishte për qëllim shkëmbimin e eksperiencave midis SAI-ve pjesëmarrës dhe Gjykatës Europiane të Llogarive.

- Pjesëmarrja në seminarin e mbajtur në Oslo, Norvegji “Mbi Auditimin e Menaxhimit të Mbetjeve”. U diskutuan në këtë takim eksperiencat, njohuritë si dhe praktikat më të mira lidhur me temën por edhe mënyrat e përmirësimit të tyre.

- Takimi vjetor i Bordit Ndërkombëtar të Auditorëve të NATO-s, zhvilluar në Bruksel, Belgjikë.

Vend të veçantë si departament i kemi kushtuar bashkëpunimit me departamentet e kontrollit për përgatitjen dhe dërgimin në kohë të pyetësorëve dhe anketave si vijon:

- Pyetësi mbi “Nevojat për trajnim”, dërguar sekretariatit të EUROSAT.

- Pyetësi mbi “Lidhjet mes SAI-ve dhe qytetarëve”, dërguar SAI-t të Austrisë.

- Pyetësi mbi “Financimin e partive politike”, dërguar SAI-t të Hollandës.

- Mini-pyetësi mbi “Auditimet e Performancës Publike”, dërguar Gjykatës Europiane të Llogarive.

- Pyetësorët e INTOSAI/WGEA për Auditimet e Mjedisit.

- Pyetësorët e EUROSAT/WGEA për Auditimet e Mjedisit

- Pyetësorët para-përgatitorë të seminarit mbi “Llogaritë Buxhetore”.

- Pyetësi mbi “EUROSAT web-site”, pritshmëria.

Me qëllim vëzhgimin e shkallës së zbatimit të standardeve ndërkombëtare të kontrollit dhe krahasimit me institucionet homologe, Departamenti i Marrëdhënieve me Jashtë, Publikun dhe IT, përgatiti dhe u shpërndau të gjithë SAI-ve homologe pyetësin mbi “Shkallën e zbatimit dhe ndjekjes së detyrave të lëna nga SAI-t”. Treguesit statistikorë të dalë nga

përpunimi i të dhënave, dëshmuar se KLSH ka rritje në këtë drejtim dhe radhitet krahas SAI-ve të zhvilluar në zbatimin e këtyre standarteve.

III.1 Media dhe marrëdhëniet me publikun

Gjatë vitit 2011, veprimtaria e Zëdhënësit të KLSH-së, është mbështetur në realizimin e detyrave dhe objektivave të përcaktuara në planin vjetor të Departamentit, si dhe është karakterizuar nga zhvillime mjaft të rëndësishme mediatike dhe nga një impakt pozitiv për veprimtarinë institucionale të KLSH-së kundrejt mjeteve të komunikimit masiv.

Theksojmë se, brënda harkut kohor të kësaj periudhe janë pasqyruar me mjaft objektivitet raportet dhe deklaratat tona për shtyp, të cilat kanë patur jehonë në median e shkruar dhe atë audiovizive.

Kështu, vetëm media e shkruar nga fillimi i muajit janar 2011 deri tani ka pasyruar në faqet e saj një numër prej 280 artikujsh, editorialesh, si dhe komentesh analitike. Fokus të veçantë mediatik duke u pasqyruar gjerësisht në faqet e para të medias së shkruar dhe edicionet e lajmeve televizive, zuri raportimi i Kryetarit të KLSH-së në Komisionin Parlamentar të Ekonomisë dhe Financave, mbi Aktivitetin Vjetor të Institucionit gjatë vitit 2010 si dhe mbi Raportin për Zbatimin e Buxhetit të Shtetit, 2010.

Po kështu, janë pasqyruar me vërtetësi Buletinet e Kontrolleve të institucionit, në lidhje me rezultatet e kontrolleve të ndryshme, të cilat janë servirur me qëllim rritjen e transparencës me opinionin mediatik dhe atë publik në veçanti.

Në një vështrim të shpejt analitik, konfirmojmë, se gazetarët e gjithë spektrit mediatik, në mënyrë eksplicite u janë përgjigjur me mjaft korrektësi prononcimeve tona, si dhe në komentet e tyre dallohet qartë serioziteti në trajtimet e problematikave që lidhen me kontrollet tona të ushtruara.

Pasqyrojmë se është arritur një konsolidim i raporteve të komunikimit dhe bashkëpunimit me të gjithë aktorët mediatikë, duke mundësuar kështu një kontakt të drejtëpërdrejtë, me qëllim parandalimin e risqeve prej publikimeve të materialeve të pa autorizuara.

Nga ana e medias audiovizive janë transmetuar 100 sekuenca filmike, edicione informative, apo kronika të ndryshme televizive, si nga TV kombëtare dhe ato lokale, ku ndër më kryesoret përmendim: “Top Channel, Klan, TVSH, ALSAT, News24, TVSH, Vizion+, ShijakTv”, etj, duke sensibilizuar akoma më tej opinionin publik, mbi rezultat e kontrolleve të ushtruara nga ana e KLSH-së.

▪ Kontaktet me Publikun,

Gjatë vitit 2011 janë zhvilluar dhe pritur në takime të ndryshme 382 qytetarë nga rrethet të ndryshme të vendit, ku një pjesë e tyre ka paraqitur dhe me shkrim ankesat për problematika të ndryshme. Në këto raste, kryesisht edhe për mosnjohje të ligjit, është ofruar asistencë juridike e

përshtatshme e KLSH-së ndaj tyre, duke u dhënë mundësi të qartësohen për problematikën e paraqitur dhe të shmangin procedurat administrative. Në bashkëpunim me Departamentet e tjera të Kontrollit, janë administruar me seriozitet 20 letra dhe disa e-mail nga publiku, duke respektuar rigorozisht dhe harkun kohor ligjor, të parashikuar nga Ligjin nr.8503 “Mbi të Drejtën e Informimit”.

Rezultatet e kontakteve me publikun kanë qenë tepër produktive dhe janë mirëpritur nga qytetarët për trajtimin dhe respektin tonë të treguar kundrejt tyre.

▪ Teknologjia e informacionit

Gjatë vitit 2011, nga specialistët e teknologjisë së informacionit janë kryer këto detyra:

- Konfigurimet e sistemit të internetit, e-mail-ave dhe faqes së internetit pas ndërrimit të operatorit të shërbimit të internetit dhe mbajtësit të faqes së KLSH-së.

- Ringritja e sistemit Network të intranetit në KLSH-së, me qëllim shfrytëzimin sa më të mirë të burimeve njerëzore dhe të pajisjeve elektronike. (sistemi i mëparshëm u dëmtua si rezultat i një avarie në një nga serverat e sistemit).

- Mirëmbajtja e pajisjeve dhe programeve kompjuterike në institucion si dhe asistencë për stafin.

- Mirëmbajtja dhe rifreskimi i informacionit të faqes së Intranetit dhe Internetit të KLSH-së.

- Trajnimi i stafit auditues gjatë muajit mars mbi përdorimin e programit IDEA në kontroll.

- Përpunimi dhe hedhja e materialeve e aktiviteteve të ndryshme në Intranet dhe Internet.

Vetë gjëndja e rrjetit dhe kërkesa për përdorimin e IT mjet kontrolli, kërkon reformë të thellë në këtë sektor. Jemi të ndërgjegjshëm për masat dhe veprimet që duhet të ndërmerim në të aradhmën për një ndryshim cilësor dhe përmbyse të situatës.

V. Burimet Njerëzore, Trajnimet dhe Metodologjia

Gjatë vitit 2011, janë zbatuar me përpikmëri të gjitha detyrat e përcaktuara në “Programin e veprimtarisë së KLSH-së për vitin 2011” nga Drejtoria e Burimeve Njerëzore dhe Metodologjisë. Më konkretisht:

- Është kryer përditësimi i të dhënave për çdo punonjës, përpilimi i kontratave dhe hapja e dosjeve të reja për personelin e rekrutuar rishtas.

- Është përpunuar dhe sistemuar regjistri themeltar i punonjësve, si dhe është bërë hedhja e të dhënave për lëvizjen e personelit dhe plotësimin e dosjeve përkatëse të tyre.

- Është hartuar një database, i cili shërben për nxjerrjen e të dhënave kryesore për secilin punonjës të KLSH.

- Është kryer plotësimi i dokumentacionit të nevojshëm për deklarimin e pasurisë të nëpunësve civil të nivelit të lartë, të mesëm e të ulët drejtues dhe ky dokumentacion është dorëzuar në ILDKP brenda afateve të përcaktuara.

- Në muajin Qershor 2011, është mbyllur procedura për punonjësit që kanë qenë në periudhë prove dhe në bashkëpunim me drejtorët e departamenteve dhe drejtorive përkatëse është përgatitur dokumentacioni i nevojshëm për vlerësimin e tyre.

- Në muajin Nëntor 2011, në bashkëpunim me drejtorët e departamenteve dhe drejtorive është kryer vlerësimi vjetor i stafit të KLSH-së. Formularët e vlerësimeve vjetore më pas janë vendosur në dosjet përkatëse të personelit.

- Ndërkohë po koordinojmë me IT për hapjen e një e-maili elektronik i cili do të shërbejë një pikë kontakti për rekrutimin e stafit të KLSH; gjithashtu po shikojmë mundësinë e aplikimit për marrjen e një programi të licencuar për burimet njerëzore.

▪ Për metodologjinë

Metodologjia dhe trajnimi kanë parashikuar dhe implementuar metodika dhe mënyra të ndryshme trajnimi, duke synuar zhvillimin e burimeve njerëzore nëpërmjet plotësimit të objektivave të matshëm lidhur me kualifikimin profesional të punonjësve.

Në bashkëpunim me specialistin e trajnimeve, ka përfunduar rishikimi i udhëzimeve dhe standardeve të INTOSAI. Më konkretisht janë përkthyer:

- Deklarata e Limës.

- Parimet themelore në Auditimin e Njësive Publike;

- Standardet e Përgjithshme të Auditimit Shtetëror;

- Standardet e Fushës së Auditimit Shtetëror;

- Standardet e Raportimit në Auditimin Shtetëror.

Është realizuar përkthimi dhe përshtatja e standardeve të sipërcituara me një terminologji sa më të saktë në gjuhën shqipe. Aktualisht ky proces është në fazën e redaktimit të materialeve.

Një risi për vitin 2011 ka qënë hartimi i disa formularëve standard për dhënien e opinionit mbi pasqyrat financiare për institucionet buxhetore. Këto formularë do të studiohen për të parë nëse janë të zbatueshëm nga audituesit. Për këtë qëllim do të duhet të kryhen disa auditime pilote. Nëse rezultojnë se këto formularë janë të thjeshtë për audituesit dhe mbulojnë të gjitha proceset e punës, më pas do të vendosen në manualin e auditimit financiar.

Një proces tjetër i rëndësishëm i metodologjisë dhe trajnimit është dhe njohja e personelit të KLSH me standardet dhe metodikat e auditimit. Ky proces kryhet me anë të trajnimeve mbi tema të ndryshme.

Një pjesë e temave të trajnimeve është mbuluar dhe referuar nga specialisti i metodologjisë. Në “Programin e trajnimeve të punonjësve për vitin 2011” janë referuar temat:

- Auditimi Financiar;
- Auditimi i Performancës;
- Vlerësimi i riskut dhe materialitetit;
- Azhurnimi me rregulloren e brendshme, standardet dhe kodin etik.

▪ Trajnimi i stafit të KLSH

Trajnimi i punonjësve, veçanërisht i stafit kontrollor, ka qenë dhe mbetet një ndër objektivat prioritare.

Në fillim të vitit 2011 u monitoruan të gjithë pyetësorët të cilët ishin plotësuar nga stafi i KLSH-së në fund të vitit 2010. Në bazë të përgjigjeve të dhëna u hartua “Programi i trajnimit të punonjësve për vitin 2011”.

Në zbatim të programit të trajnimit është kryer përgatitja, zhvillimi dhe monitorimi i trajnimeve të ndryshme. Në këtë program ishin planifikuar 16 tema trajnimesh nga të cilat janë realizuar 11 tema: auditimi financiar; auditimi i performancës; programi IDEA; njohja me IT; prokurimi publik; materialiteti dhe risku; kontabiliteti publik; urbanistika; njohjen me rregullat e brendshme, standardet dhe kodin etik të KLSH etj.

Temat: sistemi doganor; ofrimi i përditësimeve teorike mbi studimin e kontratës FIDIC; mësimi i programeve financiare (Financa 5 dhe programeve të doganave); Programi Alpha; Mësimi i Programit Oracle, nuk janë realizuar për arsye objektive.

Në vitin 2011 për herë të parë u hartua “Programi i trajnimit të punonjësve të rinj në KLSH për vitin 2011”. Ky program kishte si qëllim trajnimin intensiv të punonjësve të rinj me tema të ndryshme si: njohja e institucionit të KLSH, proceset e punës që kryen KLSH, dokumentet standarde të KLSH, llojet e auditimit, riskun dhe materialitetin.

Duhet pasqyruar se, në vitin 2011 u aplikua një mënyre e re e përcaktimit të personelit që do të trajnohej në zbatim të “Programit të trajnimit të punonjësve për vitin 2011”. Procesi i përzgjedhjes së personelit është kryer në bashkëpunim me drejtorët e departamenteve.

Gjithashtu është hartuar dhe një database që përcaktonte personat të cilët duhen të trajnoheshin gjatë vitit 2011.

Në total janë trajnuar:

- 160 ditë/njerëz nga programi i trajnimit të punonjësve për vitin 2011;
- 27 ditë/njerëz nga programi i trajnimit të punonjësve të rinj në KLSH për vitin 2011.

Pra, kemi një total prej 187 ditë/njerëz të trajnuar, ndërkohë që numri i të trajnuarve të planifikuar tek të gjitha trajnimet ishte 157 ditë/njerëz.

Gjithashtu, në dhjetor të vitit 2011 është hartuar, miratuar dhe shpërndarë pyetësori për nevojat e stafit KLSH për trajnim, rezultatet e të cilit do të shërbejnë për hartimin e Programit të trajnimit të punonjësve për vitin 2012.

Krahas sa më sipër, kemi programuar të kryejmë redaktimin e standardeve të përkthyer gjatë vitit 2011;

- dhënien e opinioneve të pasqyrave financiare për institucionet buxhetore dhe nëse ato janë të zbatueshme të bëhet miratimi dhe vendosja e tyre në manualin e auditimit financiar;

- hartimi dhe sigurimi i strukturës së raportimit me anë të dokumenteve dhe formularëve standard që nxirren nga INTOSAI dhe EUROSAI për të lehtësuar punën dhe gjykimin e tyre;

- rishikimi i efikasitetit dhe efektivitetit të standardeve të brendshme dhe procedurave të KLSH;

- zhvillimi i mëtejshëm i kontakteve për bashkëpunim me institucione të tjera (Fakulteti i Ekonomisë në Universitetin e Tiranës, Ministria e Financave, Agjencia e Prokurimit Publik, ITAP etj.) për realizimin e disa temave të trajnimit;

- hartimi i një plani strategjik afatgjatë për trajnimet ku të përcaktohen objektivat e trajnimeve, nevojat për trajnim, vendosja e përparësive të trajnimeve sipas institucionit dhe më pas sipas personelit, mënyra e dhënies së trajnimeve, bashkëpunimi me departamentet e kontroleve për pjesëmarrjen e stafit që do trajnohet dhe vlerësimi i efektivitetit të trajnuarve pas trajnimit.

- mbajtja e regjistrit të aftësive profesionale, ku të përkthyer për çdo kontrollor arsimimi, kategoritë, detyrat e kryera, kualifikimet dhe trajnimet, sektorët në të cilët kanë eksperiencë pune, etj.

- vlerësimi / monitorimi i stafit të KLSH pas trajnimit mbi aftësitë e fituara gjatë temave të ndryshme që janë kryer në KLSH.

- hartimi i pyetësorëve për vlerësimin e trajnuesve që do të plotësohet në fund të çdo trajnimi nga personat e trajnuar dhe specialisti i kualifikimeve dhe trajnimeve.

- përditësimi i database-it të trajnimit të personelit të KLSH-së për vitin 2012 etj.

- Korrespondenca me ekspertët të jashtëm për trajnimin e stafit

Që kontrollorët të jenë të azhurnuar me proceset edhe ndryshimet që APP po bën, më datë 07.07.2011 është kryer trajnimi me ekspertë të huaj dhe të Agjencisë së Prokurimit Publik, për trajnimin e stafit të KLSH me temat si në vijim:

- koncesionet për shërbimet dhe punët – legjislacioni Evropian,
- marrëveshja kuadër,
- kriteret e dhënies së kontratës me theks të veçantë mbi tenderin ekonomikisht më të favorshëm,
- Prokurimi elektronik në Shqipëri.

Gjatë kësaj periudhe janë mbajtur korrespondencat me Ministrinë e Financave për trajnimin e stafit të KLSH mbi “Sistemin e Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit të Brendshëm”. Trajnimi i stafit u krye në zyrat e KLSH dhe kishte si qëllim dhënien e informacionit mbi:

- Letër Politikat për Kontrollin e Brendshëm Financiar Publik
  - Ligjin nr. 10296, datë 8.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK)” dhe risitë.
  - Ligjin nr. 9720 i ndryshuar me Ligjin nr 10318 datë 16.09.2010 “Për Auditimin e Brendshëm”.
  - Ligjin nr. 10294, datë 1.07.2010 “Për Inspektimin Financiar Publik”.
  - Manuali për MFK (miratuar me Urdhër nr. 54, datë 15.7.2010, të Ministrit të Financave) etj.
- Gjithashtu janë zhvilluar korrespondenca me Bankën Botërore për trajnimin e stafit të KLSH në fusha të ndryshme të auditimit.

IV. Buxheti i vitit 2011 dhe realizimi i tij.

Në zbatim të ligjit nr. 8270, dt. 23.12.1997 “Për Kontrollin e Lartë të Shtetit”, ndryshuar me ligjin nr. 8599, dt. 01.06.2000, dhe në zbatim të rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit të Kontrollit të Lartë të Shtetit, Drejtoria Ekonomike ka mision të saj mbështjetjen e aktivitetit kryesor të KLSH, për krijimin e kushteve optimale për zhvillimin normal të punës duke siguruar bazën e nevojshme materiale dhe rezervat për vazhdimësinë e punës, miradministrimin e pasurisë së KLSH, bashkërendimin e punëve të departamenteve dhe drejtorive të KLSH, për realizimin e detyrave të ngarkuara.

Për realizimin e buxhetit, të detyrave dhe objektivave të përcaktuara për vitin 2011, Drejtoria Ekonomike ka funksionuar në bazë të strukturës së miratuar me vendimin nr.159, datë 29.12.2010 të ish Kryetarit të KLSH, "Për strukturën e renditjes së punëve, klasifikimin e vendeve të punës dhe nivelin e pagave në Kontrollin e Lartë të Shtetit për vitin 2011”.

Për vitin 2011, puna ka filluar me miratimin e detajimit të buxhetit të KLSH, dërguar nga Ministria e Financës me shkresën nr. 13379/157, datë 05.01.2011, dhe me qëllim disiplinimin e përdorimit të shpenzimeve operative është miratuar urdhëri i brendshëm nr.36, datë 29.12.2010 “Për ndjekjen dhe kontrollin e përdorimit të fondeve të miratuara për shpenzime operative për vitin 2011”, ku ndër të tjera në pikën 4 të këtij urdhëri përcaktohen kuotat për shpenzimet për udhëtim e dieta për çdo departament dhe drejtori, pasi ky zë pjesën më të madhe rreth 63% të shpenzimeve operative. Cilësojmë se, gjatë vitit 2011 është kryer në mënyrë periodike kontrolli i shpenzimeve ditore për rastet e prokurimeve të drejtpërdrejta si dhe të gjitha llojet e shpenzimeve të kryera me bankë dhe arke.

- Çdo muaj është bërë rakordimi i situacioneve të shpenzimeve të buxhetit me Degën e Thesarit dhe Ministrinë e Financave.
- Janë hartuar në kohë evidencat statistikore sipas formularëve përkatës.
- Raporti i shpenzimeve faktike të Institucionit sipas artikujve të buxhetit si dhe raporti i monitorimit të shpenzimeve buxhetore është hartuar çdo 3-mujor.

- Është ndjekur me përparësi zbatimi në kohë i detyrave për përdorimin me efektivitet të këtij buxheti duke respektuar kërkesat ligjore financiare. Për këtë qëllim është bashkëpunuar rregullisht me sektorin e financës, specialistët e shërbimeve dhe komisionin e blerjeve me vlera të vogla, i ngritur në fillim të vitit 2011 me urdhër të brendshëm, duke siguruar me parë ofertat më të përshtatshme, si dhe janë bërë çdo muaj rakordimet e këtyre shpenzimeve duke plotësuar evidencat përkatëse.

- Sektori i financës ka kryer me rigorozitet veprimet që kanë të bëjnë me përpilimin e dokumentacionit të bankës, arkës dhe magazinës.

- Është realizuar në afat mbyllja e bilancit kontabël për vitin ushtrimor 2010. Gjithashtu, janë kryer rakordimet me Degën e Thesarit për realizimin e shpenzimeve të buxhetit, si dhe janë bërë akt rakordimet për çeljen dhe lëvizjen e fondeve buxhetore me Drejtorinë e Buxhetit në Ministrinë e Financës.

- Janë dorëzuar brenda afatit pranë Drejtorisë së Menaxhimit dhe Monitorimit të Buxhetit, raportet e monitorimit të shpenzimeve faktike, sipas programeve dhe artikujve për vitin 2010 dhe 9-mujorin e vitit 2011. Gjithashtu është dërguar brenda afatit në Ministrinë e Financave informacioni i zgjeruar mbi numrin faktik të punonjësve si dhe shpenzimet faktike për çdo element të pagës për vitin buxhetor 2010. Gjatë kësaj periudhe, sektori i financës në bashkëpunim me departamentet e tjerë ka përgatitur dhe dorëzuar brenda afatit PBA e viteve 2012-2014 për raundin e parë e të dytë përkatësisht në muajt prill dhe gusht 2011.

Në muajt gusht, referuar tavanit të shpenzimeve përcaktuar për KLSH (në shkresën e Ministrisë së Financës nr.15409, datë 01.08.2011 dhe VKM nr.521, datë 20.07.2011), është përgatitur dhe bërë detajimi i zërave të shpenzimeve të KLSH për vitin 2012.

- Të gjitha pagesat e punonjësve si paga, dieta, paradhënie e shërbime të tjera me arkën janë kryer brenda rregullave. Janë ushtruar kontrole sistematike në arkë dhe ka rezultuar pa diferenca.

- Shërbimet jashtë vendit janë mbyllur brenda afatit dhe në fund të çdo muaji situacioni i shpenzimeve të valutës jo tregtare është dërguar në Drejtorinë e Thesarit pranë Ministrisë së Financës.

- Veprimet ekonomike që janë kryer në Institucion janë pasqyruar gjithmonë në dokumentet përkatëse dhe menjëherë pasi kryhet veprimi. Dokumentet vërtetuese si faturat, fletëhyrjet, fletëdaljet, mandat-arkëtimet, mandat-pagesat, situacionet e shpenzimeve, procesverbalet dhe të tjera akte me natyrë verifikues shpenzimi janë kryer në mënyrë kronologjike.

- Në fillim të vitit 2011, është dërguar brenda afatit rregjistri i realizimit të prokurimeve publike për vitin 2010 dhe rregjistri i parashikimeve të prokurimeve publike për vitin 2011. Gjatë vitit 2011 është mbajtur në vijimësi rregjistri i realizimit të prokurimeve publike për vitin 2011.

- Në çdo rast të prokurimeve të drejtpërdrejta dokumentacioni përkatës është përpiluar konform listës së proceseve të punës për prokurimet me vlerë të vogël.

Për vitin 2011 në KLSH është kryer vetëm një prokurim me vlerë të madhe (tender 3,531,700 leke me t.v.s.h) për blerje karburanti. Edhe në këtë rast është përgatitur dokumentacioni i nevojshem sipas listës së proceseve të punës për prokurimet me vlerë të lartë.

- Janë ndjekur në vazhdimësi kontratat me të tretët për furnizimin me energji elektrike, uji dhe telefon.

- Gjatë vitit janë kryer në kohë dhe me cilësi riparimet dhe shërbimet e pajisjeve dhe orendive në institucion për krijimin e kushteve optimale për zhvillimin normal të punës. Po kështu menaxhimi i aktiveve në institucion është kryer në çdo rast konform akteve ligjore të miratuara.

- Dokumentet autorizuese si urdhërat e blerjeve, kontratat, urdhërat për krijimin e komisioneve, urdhër për jashtë përdorimit janë përpiluar rast pas rasti, dhe është bërë kontrolli me qëllim që dokumentacioni të tregojë me vërtetësi veprimin e kryer.

Për vitin 2011 buxheti është realizuar në masën 95%. Situacioni i zbatimit të buxhetit 12-mujor për KLSH, i krahasuar me planin 12-mujor (sipas strukturës së shpenzimeve të miratuar) paraqitet si më poshtë:

Në mijë/lekë

<i>Artikulli</i>	<i>Emërtimi</i>	<i>Plani vjetor</i>	<i>Realizimi 12-mujor</i>	<i>Në %</i>
600	Paga	191,068	186,911	98
601	Sigurime shoqërore	25,500	25,500	100
602	Shpenzime operative	46,156	38,272	83
605	Kuote anëtarësie	131	126	96
606	Ndihmë sëmundje	276	276	100
231	Investime	3,000	2,032	68
	TOTALI	266,131	253,117	95

Referuar shpenzimeve operative, vlen të përmendim se janë likuiduar në kohe të gjitha detyrimet ndaj të tretëve si për blerjet edhe shërbimet e parashikuara në planin e 12-mujorit të vitit 2011.

Zëri “Shpenzime udhëtimi”, që zë peshën më të madhe në shpenzimet operative, për vitin 2011 është realizuar si më poshtë:

Emërtimi	12-mujori i 2011(në 000/lek)	Realizuar në % në raport me shpenzimet operative
Dieta gjithsej	27,142	71%
Nga këto:		
Brenda vendit	24,104	63%
Jashtë vendit	3,038	8%

Në shpenzimet e kryera gjatë këtij 12-mujori për energjinë elektrike, telefoninë dhe ujë është treguar kujdes dhe korrektësi.

Krahasuar me totalin e shpenzimeve operative 12-mujore, shpenzimet për ujë, energji elektrike, telefoni fikse dhe telefoni celularë, gjendja paraqitet si në tabelë:

Nr.	Shërbime nga të tretë	12- mujori 2011 në 000/lek	Realizuar në % në raport me shpenzimet operative
1	Ujë	29	0.07%
2	Energji elektrike	807	2,1%
3	Telefoni	353	0.9%
4	Celular	862	2,3%
5	Posta	87	0.2%
	Totali	2,138	5,6%

Gjatë 12-mujorit të vitit 2011 është treguar kujdes për plotësimin e nevojave me artikuj të tjerë kancelarie, për mirëmbajtjen e mjedisit, për riparimin e pajisjeve etj.

Realizuar në përqindje në raport me shpenzimet operative paraqitet:

Nr.	Emërtimi	12-mujori - 2011 në 000/lek	Realizimi në % në raport me shpenzimet operative
1	Materiale zyre e të përgjithshme	877	2,3%
2	Shërbime nga të tretet	359	0,9%
3	Mirëmbajtje të zakonshme	1,772	4,6%
4	Shpenzime të tjera operative	439	1,2%
	Totali	3,447	9%

Duke krahasuar shifrat e vitit 2010 me ato të vitit 2011, rezulton se në zërin “Materiale të përgjithshme zyre”, në vitin 2011 janë shpenzuar më pak 1,155 mijë lekë, dhe konkretisht këto shifra paraqiten në tabelat e mëposhtme:

Nr.	Shpenzime	Viti 2010 në 000/lek	Viti 2011 në 000/lekë	Shpenzuar më pak në 000/lekë
1	Materiale zyre e të përgjithshme	2,032	877	1,155

Po kështu duke krahasuar shifrat e vitit 2010 me ato të vitit 2011, rezulton se në zërin “Shërbime nga të tretë”, për vitin 2011 ka një kursim prej 2,805 mijë lekë.

Nr.	Shërbime nga të tretë	Viti 2010 në 000/lek	Viti 2011 në 000/lekë	Shpenzuar më pak në 000/lekë
1	Ujë	637	29	608
2	Energji elektrike	1,743	807	936
3	Telefoni	619	353	266
4	Celular	1,695	862	833
5	Posta	249	87	162
	Totali	4,943	2,138	2,805

Për vitin 2011, në fushën e transportit, është punuar duke zbatuar me rigorozitet urdhërat e brendshëm “Për përdorimin, administrimin dhe furnizimin me karburante të automjeteve të KLSH”.

- Është punuar për mbajtjen në gatishmëri të mirë teknike të automjeteve duke respektuar afatet e kryerjes së shërbimeve.

- Është bërë përgatitja e të dhënave dhe pajisja në kohë me taksa fikse plus siguracionin e të gjithë autoveturave.

Të gjitha shpenzimet e kryera në fushën e transportit, si konsumi i karburantit, kryerja e shërbimit të mirëmbajtjes të automjeteve, taksat dhe siguracionet janë evidentuar për çdo muaj dhe për çdo mjet në veçanti.

Më konkretisht shpenzimet për blerje dhe shërbime në fushën e transportit paraqiten si më poshtë:

Nr.	Emërtimi	12- mujori 2011 (në /000 lekë)	Realizuar në % në raport me shpenzimet operative
1	Karburant	3531	9,2%
2	Lubrifikante	165	0,4%
3	Pjese këmbimi	837	2,3%
4	Goma	125	0,3%
5	Siguracione dhe taksa fikse	519	1,3%
6	Shpenzime te tjera e servis	368	0,9%
	Totali	5,545	14,4 %

Përsa i përket shpenzimeve faktike, referuar daljeve nga magazina në fushën e transportit paraqitet situacioni si më poshtë:

Nr.	Emërtimi	12- mujori 2011 (në /000 lekë)
1	Karburant (25.980 litra)	4050
2	Lubrifikante	183
3	Pjese këmbimi	847
4	Goma	140
	Totali	5,220

Duke krahasuar sasinë e karburantit të tërhequr me atë që justifikohet me fletë-udhëtimet për 12-mujorin e vitit 2011, rezulton se nuk ka diferenca. Për vitin 2012, Drejtoria Ekonomike do të angazhohet për realizimin e objektivave prioritarë të planifikuara për vitin në vazhdim, dhe sidomos në:

- Menaxhimin efikas të burimeve monetare dhe materiale të KLSH.

- Ofrimin e kushteve cilësore të punës për zhvillimin e aktivitetit auditues dhe administrativ, me qëllim konsolidimin dhe rritjen e institucionit të KLSH si Institucion bashkëkohor.

- Hartimin e projektbuxhetit të vitit 2013; kontrollin periodik të shpenzimeve; hartimin e evidencave statistikore; hartimin e bilancit kontabël për vitin 2011; hartimin e PBA për vitin 2013-2015 etj.

V. Veprimtaria kontrolluese për vitin 2012.

Për hartimin e programit të veprimtarisë të KLSH-së për vitin 2012, departamentet e kontrollit, si dhe departamentet e drejtoritë e aktivitetit mbështetës, gjatë muajit dhjetor 2011-janar 2012 përcaktuan masat dhe organizuan punën për përgatitjen, paraqitjen dhe shqyrtimin e projektprogrameve të vitit 2012.

Për hartimin e projektprogrameve të veprimtarisë kontrolluese, janë grumbulluar, seleksionuar dhe studjuar një sërë të dhënash të grumbulluara për çdo subjekt kontrolli për disa vite radhazi, përfshirë vitin 2011, më konkretisht; lloji dhe volumi i veprimtarisë së secilit subjekt objekt kontrolli, periudha e mëparshme e kontrolluar, rezultatet e kontrollit, cilësia dhe shkalla e zbatimit të detyrave të rekomanduara, arësyet e kontrollit duke konsideruar materialitetin dhe riskun. Gjithashtu, lidhur me zhvillimin e strategjisë së planifikimit të kontrollit, janë shfrytëzuar dhe aplikuar gjerësisht njohuritë e përfuara dhe përvoja e NAO të Britanisë së Madhe. Më konkretisht, janë hartuar dhe përpunuar tre mjete të planifikimit strategjik dhe janë përdorur e shfrytëzuar formularët standard, në të cilët sipas një sistemi vlerësimi me pikë për çdo kriter përzgjedhjeje nga 0-5, nga tërësia e kontrolleve të parashtruara, janë përzgjedhur kontrollet për vitin 2012.

Referuar llojeve të kontrollit, krahas atyre të ligjshmërisë dhe rregullshmërisë financiare, vëmendja është fokusuar në konsolidimin e auditimeve financiare dhe në shtrirjen e përmirësimin cilësor të auditimeve të performancës, si auditime të përdorimit ekonomik të burimeve në aktivitetet administrative, të eficiencës së përdorimit të burimeve njerëzore, financiare e të tjera dhe të aktivitetit të performancës lidhur me përmbushjen e objektivave të subjektit të audituar. Madje, aspekti i matjes së performancës së institucioneve që kontrollohen, mund dhe duhet të shndërrohet në dobinë kryesore të punës të KLSH, krahas parandalimit të abuzimeve dhe korrupsionit.

Pas shqyrtimit në nivel Departamenti Kontrolli, të të dhënave përfshirë vlerësimet për çdo subjekt apo tematikë kontrolli, të pasqyruara në formularët e sipërpërmendur, u realizua shqyrtimi i hollësishëm dhe seleksionues i tyre në takime të veçanta me Kryetarin e KLSH-së dhe në takimin përmbyllës në rang drejtorësh. Në këtë takim u konkludua dhe u vendos përgatitja e “Programit të veprimtarisë së KLSH-së për vitin 2012”, duke reflektuar në të ndryshimet e propozuara.

Në këtë program, trajtohen objektivat prioritare të institucionit, detyrimet kushtetuese dhe ligjore për raportimin në Kuvend, planifikimi strategjik i veprimtarisë kryesore (kontrolluese), duke vijuar me menaxhimin financiar dhe kontrollin, si dhe veprimtarinë ndihmëse.

Për vitin 2012 janë **parashikuar të ushtrohen gjithsej 153 kontrole**, ku në mënyrë të përmbledhur, fushat më kryesore të ushtrimit të kontrollit konsistojnë në:

1. Zbatimin e buxhetit të shtetit në 36 institucione shtetërore në nivel qendror, nga të cilat 10 auditime financiare dhe 2 auditime pilot-çertifikim të llogarive vjetore. Në këto institucione, përparësi do t'i jepet kontrollit të përdorimit të fondeve publike të vëna në dispozicion nga buxheti dhe zbatimit të ligjshmërisë në prokurimin e fondeve publike.

2. Zbatimin e buxhetit vendor (përfshirë grumbullimin e taksave vendore dhe përdorimin e fondeve të vëna në dispozicion) në 37 bashki, nga të cilët 6 auditime financiare; 2 këshilla qarqesh; 3 prefektura dhe 11 komuna.

3. Vlerësimin e veprimtarisë së auditimit të brendshëm në 16 subjekte në nivel qendror dhe pothuajse në të gjithë subjektet në nivel vendor që kanë detyrimin për të kryer këtë auditim.

4. Kontrollin e zbatimit të investimeve dhe projekteve me financime të huaja në 12 projekte që i përkasin fushës së infrastrukturës, si; ndërtimin e rrugëve; në fushën e energjetikës, ujësjellës kanalizime dhe të shëndetësisë nga të cilët 1 auditim performance.

5. Kontrollin e zbatimit të legjislacionit tatimor dhe doganor, në 16 subjekte tatimore dhe doganore, kryesisht lidhur me detajimin dhe grumbullimin e të ardhurave fiskale, nga të cilët 2 auditime performance. Kujdes i veçantë do t'i kushtohet kontrollit të caktimit të detyrimeve fiskale dhe rivlerësimit të tyre gjatë vitit, si dhe masave të marra për arkëtimin e borxhit tatimor dhe doganor, si dhe parandalimin e krijimit të detyrimeve të reja.

6. Kontrollin e veprimtarisë ekonomiko-financiare në 13 shoqëri anonime, në drejtim të menaxhimit dhe përdorimit të fondeve publike, nga të cilët 2 auditime performance.

7. Në fushën e mbrojtjes së mjedisit, sidomos realizimin e fondeve për investime të programuara, në 7 subjekte, nga këto 1 auditim performance.

8. Kontrollin për administrimin dhe rregjistrimin e pronës publike në 6 subjekte të kësaj fushe (ZVRPP).

Gjatë kontrollit të zbatimit të legjislacionit, objekt kontrolli do të jenë edhe; zbatimi i legjislacionit në fushën e urbanistikës, dhënia e objekteve me qira dhe vjelja e qirasë, zbatimi i detyrimeve të ndërsjellta në fushën e konçensioneve, dhënia e licencave të ndryshme, zbatimi i detyrimeve të ndërsjellta në fushën e konçensioneve, etj.

Në raportin që sapo lexova, trajtova në mënyrë të përmbledhur drejtimet kryesore të veprimtarisë të vitit 2011 të KLSH, ndaj Ju me diskutimet tuaja do ti plotësoni më mirë ato, naj secili nga Ju është i lirë të marrë fjalën për të prezantuar punën e tij, të drejtorisë apo departamentit, si dhe

të paraqesë mendime dhe ide për përmirësimin dhe fuqizimin e veprimtarisë të punës sonë për vitin 2012.
Ju faleminderit për vëmëndjen.

KONTROLLI I LARTË I SHTETIT

Tiranë, 20.01.2012